

585
971-256

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები
№ 12 (371), 1971 წლის დეკემბერი
(დანართი)

ВЕДОМОСТИ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР
№ 12 (371), ДЕКАБРЬ 1971 ГОДА
(ПРИЛОЖЕНИЕ)

585-26

კ ა ნ მ ბ ი

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისა

საქართველოს სსრ შრომელთა დეპუტატების
რაიონული საბჭოს შესახებ

ЗАКОН

41

ГРУЗИНСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

о районном Совете депутатов трудящихся
Грузинской ССР

თბილისი
ТБИЛИСИ
1972

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები
 № 12 (371), 1971 წლის დეკემბერი
 (დანართი)

ВЕДОМОСТИ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР
 № 12 (371), ДЕКАБРЬ 1971 ГОДА
 (ПРИЛОЖЕНИЕ)

კ ა ნ ო ნ ი

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკისა

საქართველოს სსრ მზრომელთა დეპუტატების
 რაიონული საბჭოს შესახებ

11671

З А К О Н

ГРУЗИНСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

о районном Совете депутатов трудящихся
 Грузинской ССР

თბილისი
 ТБИЛИСИ
 1972

თ ა ვ ი

**მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს შემადგენლობისა
და საქმიანობის ძირითადი პრინციპები**

მუხლი 1. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო წარმოადგენს სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოს რაიონში და კანონით მინიჭებულ უფლებათა ფარგლებში წყვეტს რაიონული მნიშვნელობის ყველა საკითხს - საერთო-სახელმწიფოებრივი ინტერესებისა და რაიონის მშრომელთა ინტერესების შესაბამისად.

მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო მონაწილეობს საოლქო, რესპუბლიკური და საერთო-საკავშირო მნიშვნელობის საკითხების განხილვაში.

მუხლი 2. მშრომელთა დეპუტატების რაიონულ საბჭოს ორი წლის ვადით ირჩევენ რაიონის ტერიტორიაზე მცხოვრები მოქალაქენი საყოველთაო, თანასწორი და პირდაპირი საარჩევნო უფლების საფუძველზე, ფარული კენჭისყრით.

რაიონული საბჭოს არჩევნების მოწყობის წესს განსაზღვრავს საქართველოს სსრ მშრომელთა დეპუტატების საოლქო, რაიონული, საქალაქო, სასოფლო და სადაბო საბჭოების არჩევნების დებულება, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში, შესაბამისად, აფხაზეთის და აჭარის ასსრ მშრომელთა დეპუტატების ადგილობრივი საბჭოების არჩევნების დებულება.

მუხლი 3. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო ხელმძღვანელობს სახელმწიფო, სამეურნეო და სოციალურ-კულტურულ მშენებლობას რაიონის ტერიტორიაზე, ამტკიცებს რაიონის სახალხო-სამეურნეო გეგმასა და ბიუჯეტს, ხელმძღვანელობს უწყვეს საბჭოსადმი დაქვემდებარებული მართვის ორგანოების, რაიონული დაქვემდებარების საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციე-

ბის საქმიანობას, უზრუნველყოფს კანონების, სახელმწიფო და ზოგადოებრივი წესრიგისა და მოქალაქეთა უფლებების დაცვას, ხელს უწყობს ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის განმტკიცებას.

რაიონული საბჭო თავის საქმიანობას წარმართავს კომუნისტური მშენებლობის ამოცანათა განხორციელების, ყველა სამეურნეო ორგანიზაციის მიერ გეგმებისა და სახელმწიფოს წინაშე ნაკისრ ვალდებულებათა წარმატებით შესრულების, ეკონომიკისა და კულტურის შემდგომი განვითარების, ბუნებრივ სიმდიდრეთა რაციონალური გამოყენების, სამრეწველო და სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოების ზრდისათვის რეზერვების გამონახვის, მშრომელთა ცხოვრების მატერიალური და კულტურული დონის ამაღლებისათვის.

მუხლი 4. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო კოორდინაციას უკეთებს და კონტროლს უწევს რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული ყველა საწარმოს, დაწესებულებისა და ორგანიზაციის საქმიანობას საბინაო, კომუნალური, სოციალურ-კულტურული და საყოფაცხოვრებო დანიშნულების ობიექტთა მშენებლობის, სახალხო მოხმარების საქონლისა და ადგილობრივი საშენი მასალის წარმოების დარგში, კეთილმოწყობის, ვაჭრობისა და საზოგადოებრივი კვების, სახალხო განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურისა და რაიონის მოსახლეობის მომსახურებასთან დაკავშირებულ სხვა სფეროებში ღონისძიებათა შემუშავებისა და განხორციელების დარგში; საბჭოსათვის მინიჭებული უფლებების ფარგლებში კონტროლს უწევს რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული კოლმეურნეობებისა და სხვა კოოპერაციული გაერთიანებების, აგრეთვე საბჭოთა მეურნეობების, ზემდგომი დაქვემდებარების საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების მუშაობას და მათ მიერ კანონმდებლობის დაცვას.

ამ მუხლში მითითებულ საკითხებზე რაიონული საბჭო ისმენს კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების ხელმძღვანელთა მოხსენებებს, იღებს მათ გამო გადაწყვეტილებებს; საჭირო შემთხვევებში შეაქვს თავისი წინადადებები შესაბამის ზემდგომ ორგანოებში.

მუხლი 5. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს საქმიანობას საფუძვლად უდევს ნელმძღვანელობის კოლექტიურობა, საჯაროობა, დეპუტატთა რეგულარული ანგარიშგება ამომრჩეველთა წინაშე, აღმასრულებელი კომიტეტის, მისი განყოფილებების და

სამმართველოებისა — საბჭოსა და მოსახლეობის წინაშე, მშრომელთა ფართოდ ჩაბმა საბჭოს მუშაობაში მონაწილეობისათვის.

რაიონული საბჭო მუშაობს საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა რაიონულ ორგანოებთან შვიდრო კავშირში.

მუხლი 6. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო თავის საქმიანობაში ხელმძღვანელობს სსრ კავშირის კონსტიტუციით და საქართველოს სსრ კონსტიტუციით, ამ კანონით, სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ სხვა კანონებზე, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დადგენილებებით, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებებითა და დადგენილებებით, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს დადგენილებებითა და განკარგულებებით, მშრომელთა დეპუტატების ზემდგომი საბჭოებისა და მათი აღმასრულებელი კომიტეტების გადაწყვეტილებებით. ავტონომიურ რესპუბლიკებში რაიონული საბჭო თავის საქმიანობაში ხელმძღვანელობს აგრეთვე აფხაზეთის ასსრ და აჭარის ასსრ კონსტიტუციით, აფხაზეთის და აჭარის ასსრ კანონით მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს შესახებ და ავტონომიური რესპუბლიკების სხვა საკანონმდებლო აქტებით, აფხაზეთის და აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოების დადგენილებებითა და განკარგულებებით.

მუხლი 7. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს და მისი აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებანი და განკარგულებანი, რომლებიც მიღებულია მათთვის მინიჭებული უფლებების ფარგლებში, სავალდებულოა შესრულონ რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებულმა ყველა კოლმეურნეობამ, საბჭოთა მეურნეობამ, საწარმომ, დაწესებულებამ და სხვა ორგანიზაციებმა, აგრეთვე თანამდებობის პირებმა და მოქალაქეებმა.

იმ შემთხვევაში, თუ ზემდგომი დაქვემდებარების საწარმოთა, დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა ხელმძღვანელებმა არ შეასრულეს ეს გადაწყვეტილებანი, რაიონულ საბჭოსა და მის აღმასრულებელ კომიტეტს შესაბამის ზემდგომ ორგანოებში შეაქვთ წარდგინებანი, რომ ამ ხელმძღვანელებს დაადონ დისციპლინური სასჯელი თანამდებობიდან განთავისუფლებამდეც კი. წარდგინებათა განხილვის შედეგები რაიონულ საბჭოს ან მის აღმასრულებელ კომიტეტს უნდა ეცნობოს არა უგვიანეს ერთი თვის ვადისა.

მუხლი 8. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო
 ნით მინიჭებული უფლებების ფარგლებში ხელმძღვანელობს მშრო-
 მელთა დეპუტატების სასოფლო, სადაბო და საქალაქო (რაიონული
 დაქვემდებარების ქალაქების) საბჭოების საქმიანობას.

მუხლი 9. რაიონების შექმნა, გაუქმება, საზღვრების შეცვლა, სა-
 ხელის დარქმევა და გადარქმევა, აგრეთვე მათი ადმინისტრაციული
 ცენტრების დადგენა და გადატანა ხდება საქართველოს სსრ კანონმ-
 დებლობით განსაზღვრული წესით, მიიღება რა მხედველობაში ტე-
 რიტორიის სამეურნეო-ეკონომიური და ბუნებრივ-გეოგრაფიული
 თავისებურებანი, მოსახლეობის რაოდენობა და მისი მომსახურების
 ინტერესები, შესაბამისი მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბ-
 ჭოების აზრის გათვალისწინებით.

რაიონის, როგორც ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეუ-
 ლის, შემადგენლობაში შეაქვთ სასოფლო საბჭოები, დაბები და რა-
 იონული დაქვემდებარების ქალაქები.

მუხლი 10. საქართველოს სსრ სახელმწიფო დროშის დებულე-
 ბის შესაბამისად იმ შენობაზე, სადაც მიმდინარეობს მშრომელთა
 დეპუტატების რაიონული საბჭოს სესია, საქართველოს სსრ სახელმ-
 წიფო დროშა აღმართება სესიის მთელ პერიოდში, ხოლო რაიო-
 ნული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის შენობაზე—მუდმივად.

ავტონომიურ რესპუბლიკაში აფხაზეთის ან აჭარის ასსრ სა-
 ხელმწიფო დროშის აღმართვა ხდება იმ წესით, რომელიც დადგენი-
 ლია აფხაზეთის ან აჭარის ასსრ სახელმწიფო დროშის დებულებით.

სსრ კავშირის სახელმწიფო დროშის აღმართვა რაიონული საბ-
 ჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის შენობაზე ხდება იმ წესით, რომე-
 ლიც დადგენილია სსრ კავშირის სახელმწიფო დროშის დებულებით.

მუხლი 11. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო სარ-
 გებლობს იურიდიული პირის უფლებებით.

მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელ
 კომიტეტს აქვს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის
 მიერ დამტკიცებული ნიმუშის გერბიანი ბეჭედი, ხოლო ავტონომი-
 ურ რესპუბლიკაში შესაბამისად აფხაზეთის ან აჭარის ასსრ უმაღ-
 ლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მიერ დამტკიცებული ნიმუშისა.

**მშრომელთა დავუბატების რაიონული საბჭოს
უფლება-მოვალეობანი**

მუხლი 12. დაგეგმვის, აღრიცხვისა და ანგარიშგების დარგში
მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო:

ა) ამტკიცებს რაიონული მეურნეობის განვითარებისა და რაიონის სოციალურ-კულტურული მშენებლობის ნაკრებ პერსპექტიულ და წლიურ გეგმებს, ორგანიზაციას უკეთებს და კონტროლს უწევს მათს შესრულებას; განიხილავს კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობებისა და სხვა სასოფლო-სამეურნეო საწარმოთა საწარმო-საფინანსო გეგმებს; ამტკიცებს სოფლების, დაბებისა და რაიონული დაქვემდებარების ქალაქების განვითარების ძირითად საგეგმო მაჩვენებლებს; ამტკიცებს რაიონული დაქვემდებარების საწარმოთა, დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა პერსპექტიულ და წლიურ საგეგმო დავალებებს, აგრეთვე აღნიშნულ საწარმოთა, დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა განლაგების, განვითარებისა და სპეციალიზაციის გეგმებს;

ბ) განიხილავს ზემდგომი დაქვემდებარების სოფლის მეურნეობის პროდუქტების მიმღებ საწარმოთა და პუნქტების, სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელ საწარმოთა ადგილობრივი მრეწველობის, საყოფაცხოვრებო მომსახურების, ვაჭრობისა და საზოგადოებრივი კვების საწარმოთა, კულტურის, სახალხო განათლებისა და ჯანმრთელობის დაცვის ორგანიზაციათა და დაწესებულებათა განლაგების, განვითარებისა და სპეციალიზაციის გეგმებს, საჭირო შემთხვევებში შეაქვს თავისი წინადადებანი შესაბამის ზემდგომ ორგანოებში;

გ) განიხილავს რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული ზემდგომი დაქვემდებარების საწარმოთა, დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა გეგმების პროექტებს იმ ნაწილში, რომელიც ეხება საბინაო და კომუნალური მეურნეობის განვითარებას, გზების, სოციალურ-კულტურული და საყოფაცხოვრებო დანიშნულების ობიექტთა მშენებლობას, სახალხო მოხმარების საქონლისა და ადგილობრივი საშენი მასალების წარმოებას, კეთილმოწყობას, ვაჭრობას, საზოგადოებრივ კვებას, სახალხო განათლებას, ჯანმრთელობის დაცვას, კულტურასა და მოსახლეობის მომსახურებასთან დაკავშირებულ

სხვა საკითხებს, საჭირო შემთხვევებში შეაქვს თავისი წინადადებათა შესაბამის ზემდგომ ორგანოებში, ამტკიცებს ამ საკითხებზე ნაკრებ საგვეგმო მაჩვენებლებს, ამასთან შეაქვს ისინი რაიონული მეურნეობის განვითარებისა და რაიონის სოციალურ-კულტურული მშენებლობის გეგმაში;

დ) უზრუნველყოფს შრომითი რესურსების, ადგილობრივი საშენი მასალებისა და სათბობის გამოყენების ბალანსების, მიწის ბალანსის, მოსახლეობის ფულადი შემოსავლისა და გასავლის ბალანსისა და სხვა ბალანსების შედგენას, რომლებიც საჭიროა რაიონის მეურნეობის კომპლექსური განვითარების დაგეგმვისათვის;

ე) კონტროლს უწევს მინერალური ნედლეულის, ტყის, წყლის და ენერგეტიკული რესურსების რაციონალურ გამოყენებას;

ვ) აცნობს სასოფლო, სადაბო და საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქების) საბჭოებს კოლმეურნეობებისათვის, საბჭოთა მეურნეობებისათვის, აგრეთვე რაიონული დაქვემდებარების საწარმოებისა და ორგანიზაციებისათვის დაწესებულ საგვეგმო მაჩვენებლებს;

ზ) კონტროლს უწევს აღრიცხვისა და ანგარიშგების მდგომარეობას რაიონული დაქვემდებარების საწარმოებში, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებში;

თ) ეხმარება სახელმწიფო სტატისტიკის ორგანოებს; უზრუნველყოფს საანგარიშგებო მონაცემების შედგენისა და წარდგენის წესის შესახებ კანონმდებლობის დაცვას.

მუხლი 13. საბიუჯეტო-საფინანსო მუშაობის დარგში შრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო:

ა) განიხილავს და ამტკიცებს რაიონის ბიუჯეტს შემოსავლის საერთო თანხით, გაშოყოფს რა ძირითად საშემოსავლო წყაროებს, და გასავლის საერთო თანხით, გამოყოფს რა ასიგნებებს რაიონულ მეურნეობის, სოციალურ-კულტურული ღონისძიებების დასაფინანსებლად, რაიონის სახელმწიფო ხელისუფლებისა და სახელმწიფო მართვის ორგანოების შესანახად;

ბ) ამტკიცებს რაიონულ ბიუჯეტს, მისი შემოსავლისა და გასავლის კვარტალურ განაწილებას, საკასო საბრუნავი სახსრების რაოდენობას რაიონული ბიუჯეტის მიხედვით;

გ) გამიჯნავს რაიონის ბიუჯეტის შემოსავალსა და გასავალს რაიონულ, სასოფლო, სადაბო და საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებში) ბიუჯეტებს შორის;

დ) განსაზღვრავს რაიონული დაქვემდებარების ქალაქების, სოფლო და სადაბო ბიუჯეტებს — შემოსავლის საერთო თანხასა და გასავლის საერთო თანხას თვითეული ქალაქის, სასოფლო და სადაბო საბჭოს მიხედვით, აგრეთვე საკასო საბრუნავი სახსრების რაოდენობას თვითეული ამ ბიუჯეტებისათვის; ამტკიცებს სახელმწიფო გადასახადებიდან და შემოსავლებიდან ანარიცხების რაოდენობას რაიონული დაქვემდებარების ქალაქების, სასოფლო და სადაბო ბიუჯეტებისათვის;

ე) ორგანიზაციას უწევს რაიონის ბიუჯეტის შესრულებას; აკონტროლებს სასოფლო, სადაბო, საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებში) ბიუჯეტების შესრულების მსვლელობას, საფინანსო დისციპლინის დაცვას, საწარმოო-საფინანსო გეგმებისა და ბიუჯეტში გადასახდელების ვალდებულებათა შესრულებას, საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების მიერ საბიუჯეტო სახსრების მომჭირნეობით ხარჯვას.

ვ) რაიონის ბიუჯეტის შესრულებისას დამატებით მიღებულ შემოსავალს, აგრეთვე გასავალზე შემოსავლის გადამეტების თანხებს. რომლებიც წარმოიშობა წლის დამლევისათვის შემოსავლის გადამჯარბებით შესრულების ან გასავლის ნაწილში მომჭირნეობის შედეგად, ახმარს რაიონის მეურნეობისა და სოციალურ-კულტურული ღონისძიებების დაფინანსებას, მათ შორის კაპიტალურ დაბანდებებს, რაიონული, სასოფლო, სადაბო და საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებში) საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტებისათვის ადმინისტრაციულ ნაგებობათა მშენებლობასა და სატრანსპორტო საშუალებათა შეძენას, აღმასრულებელი კომიტეტების, მათი განყოფილებებისა და სამმართველოების, სასამართლო ორგანოების შენობათა კაპიტალურ რემონტს, მათთვის ინვენტარისა და მოწყობილობის შეძენას (დაუშვებელია რაიონის ბიუჯეტიდან აღნიშნული სახსრების ამოღება იმ ასიგნობათა გარდა, რომლებიც გამოყენებული არ არის ცენტრალიზებული კაპიტალური დაბანდების გეგმისა და სოციალურ-კულტურული დაწესებულებების ქსელის განვითარების გეგმის შეუსრულებლობასთან დაკავშირებით);

ზ) ბიუჯეტის შესრულების პროცესში, როცა აუცილებელია, ხელახლა ანაწილებს რაიონული ბიუჯეტის სახსრებს კარიდან კარში, აგრეთვე ხელახლა ანაწილებს ხელფასის ასიგნობებს ხელფასის დამტკიცებული ფონდის ფარგლებში;

თ) განიხილავს და ამტკიცებს ანგარიშს რაიონის ბიუჯეტის შესრულების შესახებ;

ი) რაიონის ბიუჯეტის სახსრებიდან საჭირო შემთხვევებში ერთდროულ ფულად დახმარებას უწევს იმ მოქალაქეებს, რომლებიც დაზარალდნენ სტიქიური უბედურებისაგან, კანონმდებლობით დადგენილი წესითა და ოდენობით;

კ) ხელმძღვანელობს მუშაობას, რომელიც დაკავშირებულია სახელმწიფო და ადგილობრივი გადასახადების და გამოსაღებების გამოანგარიშებასა და გადახდევინებასთან;

ლ) ადგილობრივი გადასახადებისა და გამოსაღებების შესახებ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულების მე-2 მუხლის შესაბამისად ამცირებს განაკვეთებს და აწესებს შეღავათებს ადგილობრივი გადასახადებისა და გამოსაღებების მიხედვით როგორც ცალკეული კატეგორიების დასახეგრი ობიექტებისა და გადამხდელთა ჯგუფებისათვის, ისე ცალკეული გადამხდელებისათვის; უფლება აქვს არ შემოიღოს რაიონის ტერიტორიაზე სატრანსპორტო საშუალებათა გადასახადი;

მ) კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით ცალკეული გადამხდელისათვის აწესებს დამატებითს შეღავათებს სახელმწიფო ბაჟის შესახებ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულების მე-3 მუხლისა და მოსახლეობის საშემოსავლო გადასახადის შესახებ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულების მე-4 მუხლის შესაბამისად; დადგენილი წესით სასოფლო-სამეურნეო გადასახადისაგან ათავისუფლებს იმ მოქალაქეთა მეურნეობებს, რომლებიც ნაკლებად დასახლებული პუნქტებიდან სახლდებიან დიდ სოფლებში;

ნ) კოლმეურნეობათა საშემოსავლო გადასახადის შესახებ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულების მე-8 და მე-9 მუხლების შესაბამისად სტიქიური უბედურების გამო დაზარალებულ კოლმეურნეობებს უგრძელებს საშემოსავლო გადასახადის ვადას მიმდინარე წლის ფარგლებში, აგრეთვე შუამდგომლობს შესაბამისი ზემდგომი ორგანოების წინაშე, — კიდევ უფრო გაუგრძელონ ვადა ასეთ კოლმეურნეობებს ანდა მთლიანად ან ნაწილობრივ გაათავისუფლონ ისინი გადასახადისაგან შესაბამისი ბიუჯეტის ხარჯზე;

ო) განიხილავს სსრ კავშირის სახელმწიფო ბანკის განყოფილებათა კვარტალურ საკასო გეგმებს და იღებს ზომებს მათი შესრუ-

ლებისათვის; განიხილავს კოლმეურნეობათა განაცხადებს და ამტკიცებს კაპიტალური მშენებლობისათვის, ტექნიკის შექმნისა და სასოფლო-სამეურნეო წარმოების განვითარების სხვა ღონისძიებებისათვის მათი გრძელვადიანი დაკრედიტების გეგმებს; კონტროლს უწევს იმას, თუ რამდენად სწორად იყენებენ კრედიტებს; ანაწილებს სასოფლო, სადაბო და საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქების) საბჭოებს შორის სსრ კავშირის სახანჯისა და სსრ კავშირის მშენებანკის ფულადი სესხის ლიმიტებს ინდივიდუალური საბინაო მშენებლობისა და იმ სახლების რემონტისათვის, რომლებიც მოქალაქეთა პირად საკუთრებაშია;

ბ) წარმართავს სახელმწიფო შრომითი შემნახველი საღაროების მუშაობას, განსაზღვრავს მათი ქსელის განვითარებასა და განლაგებას;

გ) წარმართავს სახელმწიფო დაზღვევის ადგილობრივი ორგანოების მუშაობას, ეხმარება მათ დაზღვევის ყველა სახეობის განვითარების საქმეში; კანონმდებლობის შესაბამისად სახელმწიფო სავალდებულო დაზღვევისას ცალკეულ მოქალაქეებს აძლევს შეღავათებს;

დ) კონტროლს უწევს სოფლის მოსახლეობის თვითდაბეგვრის სწორად ჩატარებას;

ე) კონტროლს უწევს სასოფლო, სადაბო და საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებში) საბჭოების მიერ მათთვის მინიჭებული საბიუჯეტო უფლებების დაცვასა და სწორად გამოყენებას, აგრეთვე მათთან საბიუჯეტო-საფინანსო მუშაობის მდგომარეობას.

მუხლი 14. სოფლის მეურნეობის დარგში მშრომელთა დებუ-ტატების რაიონული საბჭო:

ა) ხელმძღვანელობს სასოფლო-სამეურნეო წარმოების განვითარებასა და მისი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცებას; კოლმეურნეობებს, საბჭოთა მეურნეობებსა და სხვა სასოფლო-სამეურნეო საწარმოებს უმტკიცებს სახელმწიფო შესყიდვის საგეგმო დავალებებს; განიხილავს კოლმეურნეობათა წლიურ ანგარიშებს;

ბ) უზრუნველყოფს კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობებისა და სხვა სასოფლო-სამეურნეო საწარმოების მიერ გეგმებისა და სახელმწიფოს წინაშე ნაკისრ ვალდებულებათა დროულად შესრულებას; ნათესებისა და ნარგავების დაცვის, მიწების მელიორაციის განვითარების და მათი სასოფლო-სამეურნეო ათვისების, სასოფ-

ლო-სამეურნეო კულტურების მოსავლიანობისა და მეცხოველეობის პროდუქტიულობის ამაღლების, წარმოებული პროდუქციის თვითღირებულების შემცირებისა და მატერიალური, შრომითი და ფინანსური რესურსების ეფექტიანად გამოყენების ღონისძიებათა განხორციელებას;

გ) ახორციელებს კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებსა და სხვა სასოფლო-სამეურნეო საწარმოებში ეკონომიური მუშაობის გაუმჯობესების, შრომის ნაყოფიერების გადიდების, შიდასამეურნეო ანგარიშსწორების დანერგვის, კოლმეურნეთა და საბჭოთა მეურნეობების მუშათა მატერიალური დაინტერესების პრინციპების დაცვის ღონისძიებებს; მონაწილეობს კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების სპეციალიზაციის განსაზღვრაში;

დ) ორგანიზაციას უწევს მოწინავე გამოცდილების და მეცნიერების მიღწევათა პროპაგანდასა და დანერგვას სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში; ეხმარება კოლმეურნეებისათვის და საბჭოთა მეურნეობების მუშებისათვის აგროტექნიკური და ზოოტექნიკური სწავლების მოწყობაში;

ე) რეგისტრაციაში ატარებს კოლმეურნეობათა წესდებებს, აგრეთვე წესდებათა ცვლილებებსა და დამატებებს, მათი რეგისტრაციისას განიხილავს სასოფლო, სადაბო და საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქებში) საბჭოების მიერ წარმოდგენილ შენიშვნებსა და წინადადებებს;

ვ) კონტროლს უწევს კოლმეურნეობათა წესდებების, კოლმეურნეობების საქმეთა მართვის დემოკრატიული საფუძვლების დაცვას, კოლმეურნეთა პირადი და საზოგადოებრივი ინტერესების სწორ შეხამებას;

ზ) განიხილავს და წყვეტს კოლმეურნეთა საჩივრებს კოლმეურნეობიდან გარიცხვის შესახებ;

თ) რეგისტრაციაში ატარებს რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებულ საკოლმეურნეობათაშორისო და -სახელმწიფო-საკოლმეურნეო საწარმოთა და ორგანიზაციათა დებულებებს, წესდებებს, აგრეთვე დებულებათა, წესდებათა ცვლილებებსა და დამატებებს;

ი) ახორციელებს კონტროლს საკოლმეურნეობათაშორისო და სახელმწიფო-საკოლმეურნეო საწარმოთა და ორგანიზაციათა საქმიანობისადმი; ეხმარება კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს დამხმარე საწარმოებისა და სარეწების, აგრეთვე სამრეწ-

ველო და სავაჭრო საწარმოებისა და ორგანიზაციების ფილიალებს (საამქროების) შექმნასა და განვითარებაში;

კ) ხელს უწყობს დამამზადებელ ორგანიზაციებსა და კოლმეურნეობებს, საბჭოთა მეურნეობებს, სხვა სასოფლო-სამეურნეო საწარმოებს შორის სახელმეკრულებო ურთიერთობათა განმტკიცებას სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციისა და ნედლეულის გაყიდვის, გადამუშავებისა და გასაღების დარგში;

ლ) კონტროლს უწევს სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის, მინერალური სასუქებისა და შხამქიმიკატების სწორად გამოყენებასა და შენახვას;

მ) ხელმძღვანელობს რაიონში ვეტერინარული ზედამხედველობის განხორციელებას; კონტროლს უწევს პირუტყვის დაავადებათა თავიდან აცილებისა და დაავადებათა ლიკვიდაციის ღონისძიებათა ჩატარებას; საჭირო შემთხვევებში აწესებს კარანტინს;

ნ) ახორციელებს კონტროლს კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებების და სხვა ორგანიზაციების, აგრეთვე მოქალაქეთა მიერ სასოფლო-სამეურნეო მცენარეთა მავნებლებთან, დაავადებებთან და სარეველებთან ბრძოლის სავალდებულო ღონისძიებების შესრულებაზე, აგრეთვე უსაფრთხოების ტექნიკის წესების დაცვაზე მცენარეთა დაცვის ქიმიური საშუალებების გამოყენებისას და მცენარეთა კარანტინის წესების დაცვაზე.

მუხლი 15. მიწათსარგებლობის, წყალსარგებლობის, სატყეო მეურნეობისა და ბუნების დაცვის დარგში მშრომელთა დებუტატების რაიონული საბჭო:

ა) ახორციელებს სახელმწიფო კონტროლს რაიონში მთელი მიწების გამოყენებაზე;

ბ) აძლევს და ჩამოართმევს მიწის ნაკვეთებს და წყვეტს საადგილმამულო დავას სსრ კავშირის და საქართველოს სსრ კანონმდებლობით დადგენილი წესით; იძლევა დასკვნებს მიწის ნაკვეთების მიცემისა და ჩამორთმევის თაობაზე, რასაც აწარმოებენ ზემდგომი ორგანოები;

გ) აძლევს კოლმეურნეობებს, საბჭოთა მეურნეობებსა და სხვა მიწათმოსარგებლებს მიწათსარგებლობის უფლების სახელმწიფო აქტებს;

დ) იღებს გადაწყვეტილებებს კოლმეურნეობებისათვის, საბჭოთა მეურნეობებისათვის, საწარმოებისათვის, დაწესებულებები-

სა და სხვა ორგანიზაციებისათვის, აგრეთვე მოქალაქეებისათვის დროებით სარგებლობაში მიწის ნაკვეთების მიცემის შესახებ სასოფლო-სამეურნეო მიზნით იმ წესითა და პირობებით, რომლებიც გათვალისწინებულია სსრ კავშირისა და საქართველოს სს რესპუბლიკის კანონმდებლობით;

ე) კონტროლს უწევს მიწათმოსარგებლეების მიერ მიწების ნაყოფიერების გადიდების, მათი მორწყვისა და ამოშრობის, სარწყავი და მელიორირებული მიწების სწორი და რაციონალური გამოყენების ღონისძიებათა, ნიადაგის ეროზიის, მეწყერის, დამლაშობებისა და დაჭაობების წინააღმდეგ ბრძოლის, მინდორსაცავი ტყის ნარგავთა ზოლის შექმნის ღონისძიებათა განხორციელებას;

ვ) ორგანიზაციას უწევს მიწათმოწყობის სამუშაოებს; იძლევა დასკვნებს მიწათმოწყობის იმ სამუშაოთა გეგმების თაობაზე, რომლებიც ტარდება რაიონის ტერიტორიაზე;

ზ) განსაზღვრავს, როცა აუცილებელია, გეოლოგიური გადაღებების, საძიებო, გეოდეზიური და სხვა საძიებო სამუშაოთა დაწყების ვადებსა და ადგილს, რომლებსაც განახორციელებენ შესაბამისი საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები რაიონის ტერიტორიაზე;

თ) აძლევს საერთოდ გავრცელებულ სასარგებლო წიაღისეულთა დამუშავების ნებართვას, აკონტროლებს სამუშაოთა წარმოების დადგენილი წესის დაცვას და დანიშნულებისამებრ გამოსაყენებლად მიწის ნაკვეთების გავარგისებას;

ი) კანონმდებლობით დადგენილი ფარგლებისა და წესის შესაბამისად განაგებს წყლის ობიექტებს რაიონის ტერიტორიაზე, ახორციელებს წყლების გამოყენებისა და დაცვის სახელმწიფო კონტროლს; კონტროლს უწევს საირიგაციო და სამელიორაციო ნაგებობათა მშენებლობასა და ექსპლოატაციას;

კ) კონტროლს უწევს ტყეების გაშენების, დაცვისა და სწორად გამოყენების, ტყის მელიორაციისა და ტყის მოწყობის ღონისძიებათა განხორციელებას;

ლ) ახორციელებს კონტროლს კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების, აგრეთვე მოქალაქეთა მიერ ბუნების დაცვის შესახებ კანონმდებლობის გატარებასა და ბუნებრივი რესურსებისა და ცხოველთა სამყაროს დაცვისა და აღდგენის ღონისძიებათა შესრულებას;

ბაზე; კონტროლს უწევს ნადირობისა და თევზჭერის დადგენილი წესების დაცვას.

მუხლი 16. მრეწველობის დარგში მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო:

ა) ხელმძღვანელობს რაიონული დაქვემდებარების სამრეწველო საწარმოებს, უზრუნველყოფს საწარმოო-საფინანსო გეგმების შესრულებას, კონტროლს უწევს ძირითადი ფონდებისა და საბრუნავი სახსრების გამოყენებას, გამოშვებული პროდუქციის ხარისხს, ამტიცებს მათი საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობის შედეგებს; მიღებულ მოგებას დადგენილი წესით ანაწილებს;

ბ) სახელმწიფო მართვის ზედგომ ორგანოებთან შეთანხმებით იღებს გადაწყვეტილებებს რაიონული დაქვემდებარების სამრეწველო საწარმოთა ორგანიზაციის, რეორგანიზაციისა თუ ლიკვიდაციის შესახებ;

გ) ანაწილებს რაიონული დაქვემდებარების სამრეწველო საწარმოთა პროდუქციას, რომელიც წარმოებულია ადგილობრივი ნედლეულისაგან, საწარმოთა საკუთარი დამზადების ნარჩენებისა და ნედლეულისაგან;

დ) ახორციელებს ღონისძიებებს ადგილობრივი ნედლეულის ბაზაზე სახალხო მოხმარების საქონლისა და ადგილობრივ საშენ მასალათა წარმოების განვითარებისათვის, რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებულ საწარმოთა წარმოების იმ ნარჩენების გამოყენებით, რომლებიც ცენტრალიზებული წესით არ ნაწილდება, აგრეთვე სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გადამუშავებისათვის; წყვეტს ადგილობრივი ნედლეულის, სათბობისა და სამრეწველო და სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ნარჩენების დამატებით გამოვლენილი რესურსების გამოყენების საკითხებს;

ე) დახმარებას უწევს რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებულ ზემდგომი დაქვემდებარების სამრეწველო საწარმოებს წარმოების ეფექტიანობის, შრომის ნაყოფიერების გადიდებაში, მატერიალური, შრომითი და ფინანსური რესურსების გამოყენებაში, მუშათა და მოსამსახურეთა სოციალურ-კულტურული და საყოფაცხოვრებო მომსახურების გაუმჯობესებაში;

ვ) აძლევს აუცილებლად განსახილველ დასკვნებს იმ საკითხებზე, რომლებიც დაკავშირებულია მოქმედი სამრეწველო საწარმოების, შენობებისა და ნაგებობების გაფართოებასა და ახალთა მშენებლობასთან; საჭირო შემთხვევებში შეაქვს წინადადებანი რა-

იონის ტერიტორიაზე ზემდგომი დაქვემდებარების სამრეწველო წარმოთა ორგანიზაციის, რეორგანიზაციისა თუ ლიკვიდაციის შესახებ;

ზ) ხელს უწყობს სამრეწველო საწარმოებს დაგეგმვისა და ეკონომიური სტიმულირების ახალი ფორმების ათვისებაში, მუშაობის ეკონომიური ანალიზის ჩატარებაში, წარმოების რეზერვების გამოვლენასა და გამოყენებაში და ტექნიკური პროგრესის დაჩქარებაში;

თ) იღებს ზომებს ახალი ხალხური მხატვრული სარეწების ორგანიზაციისა და მოქმედი სარეწების, აგრეთვე ხელოსნობის განვითარებისათვის; დადგენილი წესით რაიონის ტერიტორიაზე მცხოვრებ მოქალაქეებს აძლევს ნებართვებს რეწვისა და ხელოსნობისათვის;

ი) იღებს ზომებს თევზჭერის, ნადირობისა და სხვა სარეწების განვითარებისათვის.

მუხლი 17. მშენებლობის, დაგეგმარებისა და განაშენიანების დარგში მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო:

ა) განიხილავს რაიონული დაგეგმარების სქემას და დასამტკიცებლად წარუდგენს სახელმწიფო მართვის შესაბამის ზემდგომ ორგანოებს; დადგენილი წესით ამტკიცებს ან ათანხმებს დასახლებული პუნქტების დაგეგმარებისა და განაშენიანების პროექტებს;

ბ) კონტროლს უწევს რაიონის ტერიტორიაზე წარმოებულ მშენებლობას; კრძალავს ან შეაჩერებს საბინაო-სამოქალაქო დანიშნულების ობიექტების მშენებლობას, რომელიც კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევით წარმოებს;

გ) ხელმძღვანელობს რაიონული დაქვემდებარების სამშენებლო-სარემონტო ორგანიზაციებს, უზრუნველყოფს მათ მიერ საწარმოო-საფინანსო გეგმების შესრულებას;

დ) ორგანიზაციას უწევს საბინაო, კომუნალურ, საგზაო, კულტურულ-საყოფაცხოვრებო მშენებლობას, განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის, ვაჭრობის, საზოგადოებრივი კვების და სხვა ობიექტების მშენებლობას ადგილობრივი საბჭოებისათვის გამოყოფილი სახსრებით; რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების თანხმობით წყვეტს საბინაო, კომუნალური, საგზაო, კულტურულ-საყოფაცხოვრებო მშენებლობისათვის, განათლების, ჯანმრთელობის დაცვის, ვაჭრობისა და საზოგადოებრივი

კვების ობიექტების მშენებლობისათვის მათ მიერ გამოყოფილი სახსრების ერთობლივი გამოყენების, აგრეთვე, საჭირო შემთხვევებში, ამ სახსრების გაერთიანების საკითხებს. გამოდის შემკვეთად ან განსაზღვრავს შემკვეთს მშენებლობის ამ სახეობებში;

ე) ამტკიცებს საქართველოს სსრ კანონმდებლობით დადგენილი სახარჯთაღრიცხვო ღირებულების ფარგლებში რაიონული დაქვემდებარების მშენებლობებისა და ობიექტების პროექტებსა და სატიტულო სიებს;

ვ) აწარმოებს დადგენილი წესით საცხოვრებელი სახლების, კომუნალური, კულტურულ-საყოფაცხოვრებო დანიშნულების, ჯანმრთელობის დაცვის, განათლების, სოციალური უზრუნველყოფისა და რაიონული დაქვემდებარების სხვა ობიექტების რეკონსტრუქციის, გაფართოების, რემონტისა და კეთილმოწყობის სამუშაოებს;

ზ) დადგენილი წესით ნიშნავს სახელმწიფო მიმღებ კომისიებს, განიხილავს და ამტკიცებს საბინაო-სამოქალაქო დანიშნულების დამთავრებული ობიექტების საექსპლოატაციოდ მიღების აქტებს. აგრეთვე მონაწილეობს რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული სხვა დამთავრებული ობიექტების საექსპლოატაციოდ მიღებაში.

მუხლი 18. საგზაო მშენებლობის, ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის დარგში მშრომელთა დებუტატების რაიონული საბჭო:

ა) ხელმძღვანელობს ადგილობრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების მშენებლობასა და რემონტს რაიონის ტერიტორიაზე; ხელს უწყობს საერთო-სახელმწიფოებრივი, რესპუბლიკური და საოლქო მნიშვნელობის საავტომობილო გზების მშენებლობასა და სწორ ექსპლოატაციას;

ბ) კანონმდებლობით დადგენილი წესით მონაწილეობას მიაღებინებს კოლმეურნეობებს, საბჭოთა მეურნეობებს, სამრეწველო, სატრანსპორტო, სამშენებლო და სხვა საწარმოებსა და სამეურნეო ორგანიზაციებს ადგილობრივი საავტომობილო გზების მშენებლობისა და რემონტის სამუშაოებში; კონტროლს უწევს მუშახელისა და მექანიზმების რაციონალურად გამოყენებას გზათა მშენებლობასა და რემონტში;

გ) ხელმძღვანელობს რაიონული დაქვემდებარების სატრანსპორტო-საწარმოებსა და ორგანიზაციებს;

დ) კონტროლს უწევს ზემდგომი დაქვემდებარების სატრანსპორტო საწარმოთა და ორგანიზაციათა საქმიანობას რაიონის მშენებლობის მომსახურების დარგში;

11971

ე) ამტკიცებს ადგილობრივი ტრანსპორტის მარშრუტებსა და მოძრაობის გრაფიკებს; კონტროლს უწევს მუშაობას ტრანსპორტისა და ქვეითად მოსიარულეთა მოძრაობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის ხაზით;

ვ) უზრუნველყოფს საწარმოების, დაწესებულებების, ორგანიზაციებისა და მოქალაქეების ავტომანქანებისა და სხვა სახის სატრანსპორტო საშუალებების აღრიცხვას; კონტროლს უწევს მოქალაქეთა პირად საკუთრებაში მყოფი ავტომობილების სარგებლობის სისწორეს;

ზ) კონტროლს უწევს მგზავრთა მომსახურების ორგანიზაციას ვაგზლებში, აეროპორტებსა და ნავისადგომებზე;

თ) კონტროლს უწევს კავშირგაბმულობის საწარმოებისა და ორგანიზაციების მუშაობას რაიონის მოსახლეობის მომსახურების ხაზით, ეხმარება მათ სატელეფონო და საფოსტო კავშირგაბმულობის, რადიოფიკაციისა და ტელევიზიის განვითარებაში, კავშირგაბმულობის ხაზების შეკეთებასა და დაცვაში.

მუხლი 19. საბინაო, კომუნალური მეურნეობისა და კეთილმოწყობის დარგში მშრომელთა დებუტატების რაიონული საბჭო:

ა) ხელმძღვანელობს საბინაო და კომუნალურ მეურნეობას, აგრეთვე დასახლებული პუნქტების კეთილმოწყობას, რაიონული დაქვემდებარების კომუნალური მეურნეობისა და კეთილმოწყობის საწარმოებსა და ორგანიზაციებს, უზრუნველყოფს მათ მიერ საწარმო-საფინანსო გეგმების შესრულებას;

ბ) კონტროლს უწევს იმ საბინაო კომუნალურ საწარმოთა და ნაგებობათა მდგომარეობასა და სწორ ექსპლოატაციას, რომელიც საწარმოებს, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებს ეკუთვნის; კონტროლს უწევს აგრეთვე კოოპერატიული საცხოვრებელი სახლებისა და მოქალაქეთა პირად საკუთრებაში მყოფი საცხოვრებელი სახლების მოვლა-პატრონობას; იღებს ზომებს მოსახლეობის სათბობით უზრუნველსაყოფად;

გ) ანაწილებს საბჭოს კუთვნილ საბინაო ფონდს; კონტროლს უწევს საცხოვრებელი ფართობის სწორ განაწილებას სახელმწიფო, კოოპერატიულ და სხვა საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა სახლებში; დადგენილ შემთხვევებში მოქალაქეებს აძლევს ერთიან ორდერებს საცხოვრებელი ფართობის დასაკავებლად;

დ) გამოაქვს გადაწყვეტილებანი საბინაო-სამშენებლო კოოპერატივების ორგანიზაციის შესახებ; რეგისტრაციაში ატარებს მათ

წესდებებს და ახორციელებს კონტროლს საბინაო-სამშენებლო ოპერატივების საქმიანობაზე;

ე) იღებს ზომებს რაიონის დასახლებული პუნქტების ელექტრიფიკაციის, კანალიზაციის, წყალმომარაგებისა და გაზომარაგებისათვის; ახორციელებს რაიონული დაქვემდებარების ელექტრო, წყალსადენების, საკანალიზაციო, თბო-გაზის ქსელებისა და ნაგებობათა ექსპლოატაციის ხელმძღვანელობას, განიხილავს და იძლევა დასკვნებს ზემდგომი დაქვემდებარების საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების მიერ აღნიშნული ქსელებისა და ნაგებობების მშენებლობის გეგმების თაობაზე; კონტროლს უწევს გამწმენდი ნაგებობებისა და მოწყობილობების მშენებლობასა და ექსპლოატაციას;

ვ) დადგენილი წესით, ზემდგომი დაქვემდებარების საწარმოებს, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებს მონაწილეობას მიაღებინებს დასახლებული პუნქტების კეთილმოწყობის სამუშაოებში; კონტროლს უწევს რაიონში განლაგებული ყველა საწარმოსა და ორგანიზაციის ტერიტორიის კეთილმოწყობას;

ზ) ახორციელებს კონტროლს იმაზე, რომ სათბობითა და სხვა სახის კომუნალური მომსახურებით უზრუნველყოფილ იქნეს სახალხო განათლების, კულტურის, ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალური უზრუნველყოფის დაწესებულებები, ჩატარდეს მათი შენობების რემონტი და შეიქმნას საჭირო საბინაო-საყოფაცხოვრებო პირობები ამ დაწესებულებების მუშაკებისათვის; რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებულ საწარმოებსა და ორგანიზაციებს მათი თანხმობით მონაწილეობას მიაღებინებს აღნიშნულ ღონისძიებათა შესრულებაში;

თ) იღებს ზომებს მწვანე ნარგავთა დაცვისა და მათი ფართობის გადიდებისათვის, ხელს უწყობს საზოგადოებრივ ინიციატივას რაიონის დასახლებული პუნქტების კეთილმოწყობისა და გამწვანების საქმეში;

ი) კონტროლს უწევს ქვემდგომი საბჭოების აღმასკომების, აგრეთვე, მიუხედავად დაქვემდებარებისა, საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების საქმიანობას იმ მოქალაქეთა აღრიცხვისათვის, რომლებსაც სჭირდებათ საცხოვრებელი ფართობები;

კ) უზრუნველყოფს სასაფლაოების, ძმათა სასაფლაოებისა და დაკრძალვის სხვა ადგილების მოვლას.

მუხლი 20. ვაჭრობისა და საზოგადოებრივი კვების დარგში

მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო:

ა) ხელმძღვანელობს რაიონის ტერიტორიაზე სახელმწიფო და კოოპერაციულ ვაჭრობას, საზოგადოებრივ კვებას, აგრეთვე რაიონული დაქვემდებარების საავტორო და საზოგადოებრივი კვების საწარმოებსა და ორგანიზაციებს;

ბ) კონტროლს უწევს ზემდგომი დაქვემდებარების ვაჭრობისა და საზოგადოებრივი კვების საწარმოთა და ორგანიზაციათა მუშაობას;

გ) ამტკიცებს რაიონული დაქვემდებარების ვაჭრობისა და საზოგადოებრივი კვების საწარმოთა და ორგანიზაციათა საქონელბრუნვის საგეგმო დავალებებს; რაიონის სამომხმარებლო კოოპერაციის კავშირის წარდგინებით სასოფლო და სადაბო საბჭოების მიხედვით ამტკიცებს სამომხმარებლო კოოპერაციის ორგანიზაციათა საცალო საქონელბრუნვის გეგმებს;

დ) იღებს ზომებს სამომხმარებლო კოოპერაციის მეშვეობით, საკომისიო საწყისებზე, სოფლის მეურნეობის პროდუქტებით ვაჭრობის გასაფართოებლად;

ე) კონტროლს უწევს სამომხმარებლო საზოგადოებათა წესდების და სამომხმარებლო კოოპერაციის საქმეების მართვის დემოკრატიული საფუძვლების დაცვას;

ვ) ახორციელებს საკოლმეურნეო ვაჭრობის განვითარების, საკოლმეურნეო ბაზრების მშენებლობისა და კეთილმოწყობის ღონისძიებებს; ადგენს კანონმდებლობით განსაზღვრული წესითა და ფარგლების შესაბამისად ერთჯერადი გამოსაღებების ოდენობასა და საკოლმეურნეო ბაზრებზე გაწეული მომსახურების საფასურის განაკვეთებს;

ზ) კონტროლს უწევს სახელმწიფო ვაჭრობის და სამომხმარებლო კოოპერაციის ორგანიზაციების მუშაობას სოფლის მეურნეობის პროდუქტების, გარეული ხილისა და კენკრის შესყიდვის, შენახვის, გადაამუშავებისა და გაყიდვის ხაზით;

თ) კონტროლს უწევს ფასებისა და ვაჭრობის წესების დაცვას, ზომა-წონის ხელსაწყობის მდგომარეობას, აგრეთვე ვაჭრობისა და საზოგადოებრივი კვების საწარმოებში, ორგანიზაციებში, ბაზრებსა და ვაჭრობის სხვა ადგილებში სანიტარული წესების დაცვას;

ი) იღებს ზომებს საქონელბრუნვაში სამრეწველო და სასურსათო საქონლის ადგილობრივი რესურსების ჩაბმისათვის; ახორცი-

ელებს ღონისძიებებს მომსახურების კულტურის ამაღლებისათვის, გაჭრობის ახალი ფორმების დანერგვისათვის.

მუხლი 21. საყოფაცხოვრებო მომსახურების დარგში მშრომელთა დებუტატების რაიონული საბჭო:

ა) ხელმძღვანელობს მოსახლეობის საყოფაცხოვრებო მომსახურებას, რაიონული დაქვემდებარების საყოფაცხოვრებო მომსახურების საწარმოებსა და ორგანიზაციებს, უზრუნველყოფს საწარმო-საფინანსო გეგმების შესრულებას; კონტროლს უწევს ძირითადი ფონდების და საბრუნავი სახსრების გამოყენებას, ამტკიცებს მათი საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობის შედეგებს, მიღებული მოგების დადგენილი წესით განაწილებას;

ბ) კონტროლს უწევს ზემდგომი დაქვემდებარების საყოფაცხოვრებო მომსახურების საწარმოთა და ორგანიზაციათა მუშაობას, შესრულებული სამუშაოს ხარისხსა და ამ საწარმოებში მომსახურების პრეისკურანტის სწორ გამოყენებას;

გ) სახელმწიფო მართვის ზემდგომ ორგანოებთან შეთანხმებით გამოაქვს გადაწყვეტილებები რაიონული დაქვემდებარების საყოფაცხოვრებო მომსახურების საწარმოების ორგანიზაციის, რეორგანიზაციისა თუ ლიკვიდაციის თაობაზე;

დ) ახორციელებს ღონისძიებებს მომსახურების კულტურის ასამაღლებლად; ორგანიზაციას უწევს მოსახლეობის საყოფაცხოვრებო მომსახურების ახალი ფორმებისა და სახეობების დანერგვას.

მუხლი 22. სახალხო განათლების დარგში მშრომელთა დებუტატების რაიონული საბჭო:

ა) ხელმძღვანელობს სახალხო განათლების, ბავშვთა სკოლამდელი და სკოლისგარეშე აღზრდის საქმეს; უზრუნველყოფს საყოველთაო-სავალდებულო სწავლებას; ახორციელებს სასკოლო ასაკის ბავშვთა აღრიცხვას;

ბ) კონტროლს უწევს იმ საბავშვო სახლების, ბავშვთა სკოლამდელ და სკოლისგარეშე დაწესებულებათა მუშაობას, რომლებიც რაიონულ ბიუჯეტზე არ იმყოფებიან;

გ) იღებს ზომებს სკოლების, საბავშვო სახლების, სკოლა-ინტერნატების, ბავშვთა სკოლამდელი და სკოლისგარეშე დაწესებულებების სასწავლო-მატერიალური ბაზის განმტკიცებისათვის;

დ) ანაწილებს, დადგენილი წესით, საყოველთაო სწავლების ფონდს, კონტროლს უწევს მის გამოყენებას;

ე) წყვეტს კანონმდებლობით დადგენილ შემთხვევებში და წე-

სით მოქალაქეთათვის შეღავათების მიცემის საკითხებს სკოლა-ინტერნატებში, სკოლებთან არსებულ ინტერნატებში ბავშვთა შენახვის, აგრეთვე გახანგრძლივებული დღის სკოლებში (ჯგუფებში) ბავშვთა კვების საფასურის გადახდისას;

ვ) უზრუნველყოფს უდემამოდ დარჩენილ ბავშვთა მოწყობას საბავშვო სახლებში, სკოლა-ინტერნატებში, სკოლებთან არსებულ ინტერნატებში და მოქალაქეთა ოჯახებში აღსაზრდელად; წყვეტს შვილად აყვანის საკითხებს, ხელმძღვანელობს არასრულწლოვანებზე მეურვეობისა და მზრუნველობის საქმეს; იცავს არასრულწლოვანთა უფლებებს, ორგანიზაციას უწევს მუშაობას არასრულწლოვანთა უზედამხედველობის აღსაკვეთად;

ზ) ზომებს იღებს სკოლის გარეთ ბავშვთა დასვენების ორგანიზაციისათვის მათი საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, შეიმუშავებს და ახორციელებს ღონისძიებებს ბავშვთა უმეთვალყურეობისა და არასრულწლოვანთა მიერ სამართალდარღვევის თავიდან ასაცილებლად.

მუხლი 28. კულტურულ-საგანმანათლებლო მუშაობისა და მეცნიერების დარგში მშრომელთა დებუტატების რაიონული საბჭო:

ა) ხელმძღვანელობს კულტურულ-საგანმანათლებლო მუშაობას, რაიონული დაქვემდებარების კულტურულ-საგანმანათლებლო ორგანიზაციებსა და დაწესებულებებს, იღებს ზომებს მათი მატერიალურ-ფინანსური ბაზის განსამტკიცებლად. კონტროლს უწევს კულტურის სხვა ორგანიზაციათა და დაწესებულებათა საქმიანობას მათი დაქვემდებარების მიუხედავად;

ბ) იღებს ზომებს კულტურის დაწესებულებათა საჭირო კომპლექსის ორგანიზაციისათვის თვითეულ დიდ დასახლებულ პუნქტში;

გ) კონტროლს უწევს კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების კულტფონდების სახსრების გამოყენებას და საჭირო შემთხვევებში მათთან შეთანხმებით ახორციელებს ღონისძიებებს აღნიშნული სახსრების ცენტრალიზებულად გამოყენებისათვის;

დ) ხელმძღვანელობს მოსახლეობის კინომომსახურებას, იღებს ზომებს კინოქსელის გაფართოებისათვის;

ე) იღებს ზომებს ხალხური შემოქმედებისა და მხატვრული თვითმოქმედების განვითარებისათვის; ორგანიზაციას უკეთებს საერთო-სარაიონო ღონისძიებებს კულტურის დარგში;

ვ) ხელს უწყობს მეცნიერების განვითარებას; ეხმარება მუშაკონსულტაციის რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებულ სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებს, უმაღლეს და საშუალო სპეციალურ სასწავლებლებს;

ზ) ხელს უწყობს ახალი სამოქალაქო წესჩვეულებების დანერგვას ყოფა-ცხოვრებაში;

თ) უზრუნველყოფს რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული ისტორიული, ისტორიულ-რევოლუციური და მემორიალური კომპლექსებისა და ძეგლების, მხედრული და შრომითი დიდების, კულტურის, ხელოვნების, არქიტექტურის, არქეოლოგიური ძეგლებისა და ნაკრძალების აღრიცხვას და დაცვას;

ი) ხელს უწყობს საქართველოს სსრ საზოგადოება „ცოდნის“ რაიონული ორგანიზაციის მუშაობას.

მუხლი 24. ჯანმრთელობის დაცვის, ფიზიკური კულტურისა და სპორტის დარგში მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო:

ა) ხელმძღვანელობს ჯანმრთელობის დაცვის საქმეს რაიონში; რაიონული დაქვემდებარების ჯანმრთელობის დაცვის დაწესებულებებს, იღებს ზომებს მათი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცებისათვის, მოსახლეობის სამედიცინო დახმარების ორგანიზაციისათვის;

ბ) ახორციელებს კონტროლს ზემდგომი დაქვემდებარების ჯანმრთელობის დაცვის დაწესებულებათა მუშაობაზე;

გ) ახორციელებს საცხოვრებელი და საზოგადოებრივი შენობების შენახვის სანიტარული წესებისა და დასახლებულ პუნქტებში ჯეროვანი სანიტარული მდგომარეობის დაცვის უზრუნველყოფის ღონისძიებებს, იღებს ზომებს მოსახლეობაში სანიტარულ-საგანმანათლებლო მუშაობის ორგანიზაციისათვის;

დ) უზრუნველყოფს დასახლებული პუნქტების საწარმოო, საცხოვრებელ და საზოგადოებრივ შენობებში, ეზოებში, ქუჩებსა და მოედნებზე ხმაურის თავიდან აცილების, მისი ინტენსიურობის შემცირებისა და აღმოფხვრის ღონისძიებათა გატარებას;

ე) ახორციელებს სახელმწიფო კონტროლს ატმოსფერული ჰაერის, წყლების, ნიადაგისა და ბუნებრივი გარემოს დაცვის წესების შესრულებაზე, მათ შორის სანიტარული მოთხოვნების დაცვაზე ამ დარგში;

ვ) უზრუნველყოფს ინფექციურ დაავადებათა გავრცელების თავიდან აცილების, აგრეთვე მათი ლიკვიდაციის ღონისძიებათა გან-

ხორციელებას; ეპიდემიური ინფექციური დაავადებების გაჩენის ან გავრცელების საშიშროების შემთხვევაში დადგენილი წესით შემოიღებს რაიონის ტერიტორიაზე შრომის, სწავლის, მოძრაობისა და გადაზიდვა-გადმოზიდვის განსაკუთრებულ პირობებსა და რეჟიმებს, რომლებიც ითვალისწინებენ ამ დაავადებათა გავრცელების თავიდან აცილებას და ლიკვიდაციას;

ზ) ორგანიზაციას უწევს დედათა და ბავშვთა დაცვას; უზრუნველყოფს გამაჯანსაღებელ ღონისძიებათა გატარებას ბავშვებსა და მოზარდებს შორის; კონტროლს უწევს ბავშვებისა და მოზარდებისათვის სამედიცინო დახმარების ორგანიზაციას;

თ) მონაწილეობას იღებს ადგილების კურორტად ცნობის, კურორტების სანიტარული დაცვის ზონების საზღვრების დადგენისა და მათი რეჟიმის განსაზღვრის საკითხთა გადაწყვეტაში;

ი) ხელმძღვანელობას უწევს სასამართლოს მიერ არაქმედუნარიანად ან შეზღუდულ ქმედუნარიანობის მქონედ მიჩნეულ სრულწლოვან პირებზე მეურვეობისა და მზრუნველობის საქმეს;

კ) წარმართავს წითელი ჯვრის საქართველოს სსრ საზოგადოების რაიონული ორგანიზაციის საქმიანობას;

ლ) ხელმძღვანელობას უწევს ფიზიკური კულტურისა და სპორტის საქმეს; ორგანიზაციას უკეთებს საერთო-საზოგადოებრივ ღონისძიებათა ჩატარებას;

მ) ამტკიცებს რაიონის ტერიტორიაზე სპორტულ შენობათა და ნაგებობათა განლაგების გეგმებს მათი დაქვემდებარების მიუხედავად;

ნ) იღებს ზომებს მასობრივი დასვენების ზონების განვითარებისათვის, მათი აღჭურვისა და კეთილმოწყობისათვის, კონტროლს უწევს ამ ზონების გამოყენებას.

მუხლი 25. შრომისა და კადრების მომზადების დარგში მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო:

ა) აწარმოებს შრომითი რესურსების აღრიცხვას და აწესრიგებს მათს განაწილებას რაიონის ტერიტორიაზე, ახორციელებს მათი რაციონალური გამოყენების ღონისძიებებს; ორგანიზაციას უწევს მოქალაქეთა შრომით მოწყობას;

ბ) აკონტროლებს შრომის კანონმდებლობის, შრომის დაცვისა და უსაფრთხოების ტექნიკის წესების შესრულებას საწარმოებში, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებში;

გ) ამტკიცებს იმ ახალგაზრდათა შრომითი მოწყობის გეგმებს,

რომლებიც ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებს ამთავრებენ, და უზრუნველყოფს, რომ ეს გეგმები შეასრულოს ყველა საწარმოო, დაწესებულებამ და ორგანიზაციამ;

დ) დახმარებას უწევს სოფლის მეურნეობის მექანიზაციის სასწავლებლებს, აგრეთვე პროფესიულ-ტექნიკური განათლების სასწავლებლებს მუშაობაში და მოსწავლეებით მათ დაკომპლექტებაში; ახორციელებს კონტროლს მასობრივ პროფესიათა კადრების მომზადებასა და გადამზადებაზე კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებში, საწარმოებში, დაწესებულებებსა და სხვა ორგანიზაციებში;

ე) უზრუნველყოფს მუშების ორგანიზებული შეგროვებისა და ჩასახლების გეგმების შესრულებას; ახორციელებს კონტროლს იმაზე, რომ საწარმოებმა და ორგანიზაციებმა შეასრულონ ვალდებული ბუღალტერი ორგანიზებული შეგროვების წესით ჩამოსული მუშებისა და ჩასახლებელი მოსახლეობისათვის საჭირო საწარმოო და საბინაო-საყოფაცხოვრებო პირობების შექმნისათვის;

ვ) ხელს უწყობს საწარმოებში, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებში სოციალისტური შეჯიბრების გაშლას, შრომის მეცნიერული ორგანიზაციის დანერგვას, შრომის მოწინავე მეთოდების გავრცელებასა და მისი ნაყოფიერების ამაღლებას, შრომისა და საწარმოო დისციპლინის განმტკიცებას;

ზ) გეგმავს რაიონისათვის საჭირო სახალხო განათლების, კულტურის, ჯანმრთელობის დაცვისა და სხვა დარგების მუშაკების კონტინგენტს, უზრუნველყოფს ამ კადრების სწორ განაწილებას, გამოყენებასა და კვალიფიკაციის ამაღლებას;

თ) ადგენს რაიონის მოსახლეობის მომსახურებასთან დაკავშირებული საწარმოებისა და ორგანიზაციების მუშაობის დღეებსა და საათებს.

მუხლი 26. სოციალური უზრუნველყოფის დარგში მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო:

ა) ხელმძღვანელობს სოციალური უზრუნველყოფის საქმეს; უზრუნველყოფს კანონმდებლობით დადგენილი პენსიებისა და დახმარებების დროულად და სწორად დანიშვნასა და გადახდას, მოქალაქეთათვის კანონმდებლობით გათვალისწინებული შეღავათებისა და უპირატესობების მიცემას;

ბ) ახორციელებს კონტროლს კოლმეურნეთა სოციალური უზრუნველყოფის ცენტრალიზებულ საკავშირო ფონდსა და კოლმეურნეთა სოციალური დაზღვევის ცენტრალიზებულ საკავშირო

ფონდში კოლმეურნეობათა სახსრების ანარიცხების დროულად შეტანაზე; ქმნის კოლმეურნეთა სოციალური უზრუნველყოფის რაიონულ საბჭოს და კონტროლს უწევს მის საქმიანობას;

გ) აღძრავს კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით შემდგომლობებს პერსონალური პენსიების დანიშვნის შესახებ;

დ) ახორციელებს ღონისძიებებს ინვალიდების, სამხედრო მოსამსახურეთა, დაღუპულ მეომართა და პარტიზანთა ოჯახების წევრების შრომითი მოწყობისათვის, ორგანიზაციას უწევს ინვალიდთა პროფესიულ სწავლებას; უზრუნველყოფს ისეთი წარმოებების ორგანიზაციას, რომლებშიც შესაძლებელია ინვალიდთა შრომის გამოყენება;

ე) განიხილავს სოციალური უზრუნველყოფის დაწესებულებებში მოქალაქეთა გაგზავნასთან დაკავშირებულ საკითხებს; კონტროლს უწევს რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული სოციალური უზრუნველყოფის დაწესებულებების მუშაობას;

ვ) ხელმძღვანელობს იმ სრულწლოვან პირებზე მეურვეობისა და მზრუნველობის საქმეს, რომლებსაც ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო არ შეუძლიათ დამოუკიდებლად განახორციელონ თავიანთი უფლებანი და შესრულონ თავიანთი მოვალეობანი, იღებს ზომებს მათი მატერიალურ-საყოფაცხოვრებო პირობების გასაუმჯობესებლად;

ზ) ახორციელებს კონტროლს საექიმო-შრომითი ექსპერტიზის ორგანოების მუშაობაზე;

თ) ახორციელებს კონტროლს იმაზე, რომ სასოფლო, სადაბო და საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქების) საბჭოების აღმასრულებელმა კომიტეტებმა სწორად დაუნიშნონ და მისცენ დახმარება ომ პირთ, რომლებსაც არა აქვთ პენსიის მიღების უფლება;

ი) ეხმარება მუშაობაში უსინათლოთა და ყრუმუნჯთა საზოგადოებებს.

მუხლი 27. სახალხო კონტროლის განხორციელების, სოციალურ-ტური კანონების უზრუნველყოფის, სახელმწიფო, საზოგადოებრივი წესრიგისა და მოქალაქეთა უფლებების დაცვის დარგში მშრომელთა დებუტატების რაიონული საბჭო:

ა) ქმნის სახალხო კონტროლის რაიონულ კომიტეტს და ხელმძღვანელობს მის საქმიანობას; იღებს ზომებს რაიონის ტერიტორიაზე სახელმწიფო და საზოგადოებრივი კონტროლის განხორციელებაში მშრომელთა მონაწილეობის კოორდინაციისათვის;

ბ) უზრუნველყოფს სსრ კავშირის, საქართველოს სსრ, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში აგრეთვე აფხაზეთის და აჭარის ასრ კანონების და სახელმწიფო ხელისუფლების ზემდგომი ორგანოებისა და სახელმწიფო მართვის ორგანოების სხვა აქტების დაცვის, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი წესრიგის, სოციალისტური საკუთრების, მოქალაქეების, სახელმწიფო დაწესებულებების, საწარმოების, კოოპერაციული და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციების უფლებებისა და კანონით უზრუნველყოფილი ინტერესების დაცვას; ორგანიზაციას უკეთებს მოსახლეობისათვის კანონმდებლობის ახსნა-განმარტების და იურიდიული დახმარების გაწევის საქმეს; ებრძვის ზედმეტობებს, მფლანგველობასა და კუთხურობას რაიონის მეურნეობებში;

გ) საჭირო შემთხვევებში აუქმებს საბჭოებისადმი დაქვემდებარებული მართვის ორგანოების, აგრეთვე რაიონული დაქვემდებარების საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების ხელმძღვანელთა ბრძანებებსა და განკარგულებებს; აუქმებს კოლმეურნეთა საერთო კრებების (რწმუნებულთა კრებების), სამომხმარებლო საზოგადოებების მეპაიეთა საერთო კრებების (რწმუნებულთა კრებების), რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული საკოლმეურნეობათა შორის და სახელმწიფო-საკოლმეურნეო საწარმოებისა და ორგანიზაციების, კოლმეურნეობათა, რაიკოოპკავშირისა და სხვა კოოპერაციულ ორგანიზაციათა გამგეობების, საკოლმეურნეობათა შორის და სახელმწიფო-საკოლმეურნეო საწარმოებისა და ორგანიზაციების საბჭოების, საბინაო-სამშენებლო კოოპერაციების იმ დაწესებულებებს, რომლებიც კანონმდებლობას ეწინააღმდეგებიან;

დ) შეაჩერებს მიწათსარგებლობის, დასახლებული პუნქტების განაშენიანების, კეთილმოწყობის, საბინაო, კომუნალური და კულტურულ-საყოფაცხოვრებო მშენებლობის, ბუნებისა და კულტურის ძეგლთა დაცვის, მოსახლეობის სოციალურ-კულტურული და საყოფაცხოვრებო მომსახურების საკითხებზე ზემდგომი დაქვემდებარების საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების ხელმძღვანელთა იმ ბრძანებებისა და განკარგულებების შესრულებას, რომლებიც ეწინააღმდეგებიან კანონმდებლობას და ამის შესახებ აცნობებს შესაბამის ზემდგომ ორგანოებს;

ე) უზრუნველყოფს მოქალაქეთა წინადადებების, განცხადებებისა და საჩივრების დროულად და სწორად განხილვასა და გადაწყვეტას; ამოწმებს, თუ როგორ განიხილავენ მოქალაქეთა წინადადე-

ბებს, განცხადებებსა და საჩივრებს რაიონის ტერიტორიაზე გაცხადებულ კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებში, საწარმოებში, დაწესებულებებსა და სხვა ორგანიზაციებში, ისმენს ამ საკითხებზე მათ ხელმძღვანელთა ანგარიშებს;

ვ) იღებს კანონმდებლობით განსაზღვრულ შემთხვევებში და წესით გადაწყვეტილებებს, რომლებიც ითვალისწინებენ მათი დარღვევისათვის ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობას დადგენილ ფარგლებში;

ზ) ხელმძღვანელობს შინაგან საქმეთა დაქვემდებარებულ ორგანოებს; უზრუნველყოფს საპასპორტო სისტემის წესების დაცვას;

თ) თვალყურს ადევნებს რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებულ შრომა-გასწორების დაწესებულებათა საქმიანობას იმ უფლებების ფარგლებში, რომლებიც მინიჭებული აქვს სსრ კავშირის და საქართველოს სსრ კანონმდებლობით, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში აგრეთვე აფხაზეთის და აჭარის ასსრ კანონმდებლობით;

ი) ხელმძღვანელობს მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანოების მუშაობასა და რაიონულ არქივს;

კ) ხელს უწყობს მუშაობაში სასამართლოს, პროკურატურის და იუსტიციის სხვა ორგანოებს;

ლ) ხელმძღვანელობს საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის ნებაყოფლობითი სახალხო რაზმებისა და ამხანაგური სასამართლოების საქმიანობას;

მ) ხელმძღვანელობს ხანძარსაწინააღმდეგო დაცვის საქმეს რაიონის ტერიტორიაზე, ახორციელებს კონტროლს ნებაყოფლობითი სახანძრო რაზმების მუშაობაზე;

ნ) იღებს ზომებს სტიქიურ უბედურებათა თავიდან აცილებისა და მათი შედეგების ლიკვიდაციისათვის; საჭირო შემთხვევებში სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლაში და მისი შედეგების სალიკვიდაციოდ ჩააბამს კოლმეურნეობებს, საბჭოთა მეურნეობებს, საწარმოებს, დაწესებულებებსა და სხვა ორგანიზაციებს, აგრეთვე მოსახლეობას;

ო) ორგანიზაციას უწევს სამუშაოებს მდინარეებზე, ტბებსა, ზღვისპირა უბნებში, წყალსაცავებსა და სხვა წყალსატევებში აღამიანთა სიცოცხლის დასაცავად;

პ) კონტროლს უწევს რელიგიური კულტების შესახებ კანონმდებლობის დაცვას.

მუხლი 28. თავდაცვითი მუშაობის დარგში მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო.

ა) უზრუნველყოფს საყოველთაო სამხედრო ვალდებულების შესახებ სსრ კავშირის კანონის შესრულებას ყველა თანამდებობის პირის და მოქალაქის, აგრეთვე საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების მიერ;

ბ) ხელმძღვანელობს სამოქალაქო თავდაცვას რაიონის ტერიტორიაზე;

გ) ხელს უწყობს ნამდვილ სამხედრო სამსახურში მოქალაქეთა გაწვევის ჩატარებას, აგრეთვე სასწავლო შეკრებებისა და დაწყებითი სამხედრო მომზადების ორგანიზაციასა და ჩატარებას;

დ) კონტროლს უწევს თადარიგში დათხოვნილ და სსრ კავშირის შეიარაღებულ ძალთა რიგებიდან დემობილიზებულ მოქალაქეთა შეღავათებისა და უპირატესობების შესახებ კანონმდებლობის დაცვას;

ე) ეწევა მუშაობას მოსახლეობის, განსაკუთრებით ახალგაზრდობის, სამხედრო-პატრიოტული აღზრდისათვის; საბრძოლო ტრადიციების პროპაგანდისათვის; ავითარებს მშრომელთა კოლექტივების საშეფო კავშირ-ურთიერთობას სამხედრო ნაწილებთან, ხელს უწყობს თავდაცვის ნებაყოფლობითი საზოგადოებების მუშაობას.

მუხლი 29. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო განიხილავს და აღძრავს შუამდგომლობებს სსრ კავშირის ორდენებითა და მედლებით დაჯილდოების, „გმირი დედის“ საპატიო წოდების მინიჭების და საქართველოს სსრ ჯილდოებით დაჯილდოების, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში აგრეთვე აფხაზეთის და აჭარის ასსრ ჯილდოებით დაჯილდოების შესახებ.

მუხლი 30. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო, გარდა იმ საკითხებისა, რომლებსაც ითვალისწინებს ეს კანონი, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში აგრეთვე კანონები აფხაზეთის და აჭარის ასსრ მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს შესახებ, გადაწყვეტს სახელმწიფო, სამეურნეო და სოციალურ-კულტურული მშენებლობის სხვა საკითხებსაც, რომლებიც სსრ კავშირის, საქართველოს სსრ, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში აგრეთვე აფხაზეთის და აჭარის ასსრ კანონმდებლობამ მის გამგებლობას მიაკუთვნა.

მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს მუშაობის ორგანიზაცია

1. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს სისია

მუხლი 31. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს სისიას იწვევს საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი წელიწადში არანაკლებ ექვსჯერ, ესე იგი ორ თვეში ერთხელ.

მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს სესია შეიძლება მოიწვიონ აგრეთვე რაიონული საბჭოს დეპუტატების საერთო რიცხვის-არანაკლებ ერთი მესამედის მოთხოვნით.

მუხლი 32. ახლად არჩეული მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს პირველ სესიას იწვევს წინა მოწვევის რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი არა უგვიანეს ორი კვირის ვადისა არჩევნების შემდეგ და მას ხსნის ერთ-ერთი ასაკით უხუცესი დეპუტატი. რაიონული საბჭოს შემდგომ სესიებს ხსნის საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე.

სესიის გაძღოლისათვის რაიონული საბჭო დეპუტატთაგან ირჩევს თავმჯდომარესა და მდივანს.

მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს პირველ სესიას ახლად შექმნილ რაიონში იწვევენ არა უგვიანეს ორი კვირის ვადისა რაიონის შექმნის დღიდან. ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ მოეწყობა ახლად შექმნილი რაიონის საბჭოს არჩევნები, — არა უგვიანეს ორი კვირის ვადისა შესაბამისი რაიონული საბჭოს არჩევნების დღიდან.

ახლად შექმნილი რესპუბლიკური (საქართველოს სსრ, აფხაზეთის და აჭარის ასსრ) დაქვემდებარების რაიონული საბჭოს პირველ სესიას იწვევს შესაბამისად საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმში, აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ უმაღლესი საბჭოების პრეზიდიუმები, ხოლო სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქში — სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის მშრომელთა დეპუტატების საოლქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი.

მუხლი 33. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებას სესიის მოწვევის თარიღისა და ჩატარების ადგილის შესახებ, აგრეთვე საკითხებს, რომლებსაც საბჭოს წარუდგენენ განსახილველად, რაიონული საბჭოს

აღმასრულებელი კომიტეტი დებუტატებს აცნობებს და მოსახლეობას აუწყებს სესიის გახსნამდე არა უგვიანეს ათი დღისა.

მუხლი 34. საბჭოს სესიის ოქმს ხელს აწერენ სესიის თავმჯდომარე და მდივანი.

მუხლი 35. მშრომელთა დებუტატების რაიონული საბჭოს სესია უფლებამოსილია, თუ მას ესწრება რაიონული საბჭოს დებუტატების საერთო რიცხვის სულ ცოტა ორი მესამედი.

რაიონული საბჭოს სესიის მუშაობაში სათათბირო ხმის უფლებით შეუძლიათ მონაწილეობა მიიღონ ზემდგომი საბჭოების დებუტატებმა, აგრეთვე სესიაზე მოწვეულმა ქვემდგომი საბჭოების დებუტატებმა, კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების წარმომადგენლებმა.

მუხლი 36. საკითხები მშრომელთა დებუტატების რაიონული საბჭოს სესიის განსახილველად შეაქვთ რაიონული საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტს, მუდმივ კომისიებსა და დებუტატებს.

წინადადებები რაიონული საბჭოს სესიის დღის წესრიგთან დაკავშირებით შეიძლება წარმოადგინონ საზოგადოებრივი ორგანიზაციების რაიონულმა ორგანოებმა.

სესიის დღის წესრიგსა და მუშაობის წესს ამტკიცებს რაიონული საბჭო.

სესიის დღის წესრიგში ამა თუ იმ საკითხის შეტანა ხდება რაიონული საბჭოს გადაწყვეტილებით, რომელიც მიღებულია საბჭოს დებუტატების საერთო რიცხვის ხმათა უბრალო უმრავლესობით.

მუხლი 37. მშრომელთა დებუტატების რაიონული საბჭოს სესიაზე შეიძლება განხილულ იქნეს და გადაწყდეს ყველა საკითხი, რომელიც რაიონული საბჭოს გამგებლობას განეკუთვნება. ამასთან მხოლოდ სესიებზე შეიძლება განხილულ იქნეს და გადაწყდეს შემდეგი საკითხები:

ა) დებუტატთა რწმუნებების ცნობა; დებუტატთა რწმუნებების მოხსნა დებუტატთა პირადი განცხადებების საფუძველზე;

ბ) აღმასრულებელი კომიტეტის არჩევა და მისი შემადგენლობის შეცვლა; მუდმივი კომისიების შექმნა, არჩევა და მათი შემადგენლობის შეცვლა;

გ) ანგარიშები აღმასრულებელი კომიტეტისა და მუდმივი კომისიების მუშაობის შესახებ;

დ) აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებებისა და სამმართველოების

ველოების შექმნა, მათი ხელმძღვანელების თანამდებობაზე დამტკიცება და განთავისუფლება;

ე) აღმასრულებელი კომიტეტის, მისი განყოფილებებისა და სამმართველოების სტრუქტურისა და შტატების დამტკიცება საქართველოს სსრ-ში მიღებული ნორმატივებისა და ამ აღმასკომისათვის დადგენილი ადმინისტრაციულ-სამმართველო პერსონალის რაოდენობის შესაბამისად;

ვ) სახალხო კონტროლის რაიონული კომიტეტის შექმნა, მისი შემადგენლობის დამტკიცება, სახალხო კონტროლის კომიტეტის თავმჯდომარის თანამდებობაზე დანიშვნა და განთავისუფლება;

ზ) აღმასრულებელ კომიტეტთან ადმინისტრაციული და სამეთვალყურეო კომისიების, არასრულწლოვანთა საქმეების კომისიების შექმნა;

თ) რაიონული სახალხო სასამართლოს თავმჯდომარის დამტკიცება;

ი) რაიონის მეურნეობის განვითარებისა და რაიონის სოციალურ-კულტურული მშენებლობის ნაკრები პერსპექტიული და წლიური გეგმების დამტკიცება; კოლმეურნეობებისათვის, საბჭოთა მეურნეობებისა და სხვა სასოფლო-სამეურნეო საწარმოებისათვის სახელმწიფო შესყიდვის საგეგმო დავალებათა დამტკიცება;

კ) ამომრჩეველთა განაწესების შესრულების ღონისძიებათა გეგმების დამტკიცება;

ლ) გადაწყვეტილებათა მიღება დეპუტატთა შეკითხვების გამო;

მ) რაიონის ბიუჯეტისა და მისი შესრულების ანგარიშის დამტკიცება;

ნ) აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებათა დამტკიცება რაიონული ბიუჯეტის შესრულებისას დამატებით მიღებული შემოსავლის, აგრეთვე გასაავალზე შემოსავლის გადამეტების იმ თანხების გამოყენების შესახებ, რაც იქმნება წლის დამლევს შემოსავლის გადაჭარბებით შესრულების ან გასაავლის ნაწილში მომჭირნეობის შედეგად;

ო) რაიონული დაგეგმარების სქემის განხილვა და მისი დასამტკიცებლად წარდგენა სახელმწიფო მართვის შესაბამის ზემდგომ ორგანოებში.

მუხლი 38. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს გადაწყვეტილებებს იღებენ ღია კენჭისყრით რაიონული საბჭოს დეპუტატთა საერთო რიცხვის ხმების უბრალო უმრავლესობით და

მათ ხელს აწერენ საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე და მდივანი.

რაიონული საბჭოს გადაწყვეტილებებს აღმასრულებელი კომიტეტის შემადგენლობის არჩევის ან შეცვლის შესახებ ხელს აწერენ საბჭოს სესიის თავმჯდომარე და მდივანი.

მუხლი 39. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს გადაწყვეტილებანი, რომლებიც ითვალისწინებენ ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობას მათი ღარღვევისათვის, ძალაში შედიან პრესაში გამოქვეყნებიდან 15 დღის შემდეგ და მოქმედებენ იმ ვადის განმავლობაში, რომელიც მითითებულია გადაწყვეტილებაში, მაგრამ არა უმეტეს საბჭოს უფლებამოსილების ვადისა.

გადაუდებელ შემთხვევებში (სტიქიური უბედურება, ეპიდემია, ეპიზოტია) გადაწყვეტილება შეიძლება სამოქმედოდ შემოღებულ იქნას მისი გამოქვეყნების დღიდან.

მუხლი 40. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს გადაწყვეტილებებს რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი ატყობინებს დაინტერესებულ ორგანიზაციებს, თანამდებობის პირთ და მოქალაქეებს შვიდი დღის ვადაში.

რაიონული საბჭოს გადაწყვეტილებებში მოცემული წინადადებები და რეკომენდაციები რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული ზემდგომი დაქვემდებარების საწარმოების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების მისამართით უნდა განიხილონ ამ ორგანიზაციების ხელმძღვანელებმა და განხილვის შედეგები შეატყობინონ საბჭოს ათი დღის ვადაში.

მუხლი 41. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს გადაწყვეტილებები შეუძლია გააუქმოს მშრომელთა დეპუტატების ზემდგომმა საბჭომ და შეაჩეროს ზემდგომი საბჭოს აღმასრულებელმა კომიტეტმა.

რესპუბლიკური დაქვემდებარების რაიონის მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს გადაწყვეტილებები (საქართველოს სსრ რესპუბლიკაში, აფხაზეთის და აჭარის ასსრ რესპუბლიკებში) შეუძლიათ გააუქმოს, შესაბამისად, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა; აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ უმაღლესი საბჭოების პრეზიდიუმებმა და შეაჩეროს, შესაბამისად, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭომ, აფხაზეთის და აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოებმა.

მუხლი 42. მშრომელთა დეპუტატების რაიონულ საბჭოს უფლება აქვს გააუქმოს მშრომელთა დეპუტატების ქვემდგომი საბჭოებისა და მათი აღმასრულებელი კომიტეტების გადაწყვეტილებანი და განკარგულებანი.

2. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი

მუხლი 43. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი არის რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი და განკარგულებელი ორგანო, რომელსაც ირჩევენ დეპუტატთა რიცხვიდან შემდეგი შემადგენლობით — საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე, თავმჯდომარის მოადგილეები, მდივანი და 5-დან 9-მდე წევრი.

რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის რიცხობრივ შემადგენლობას განსაზღვრავს რაიონული საბჭო.

მუხლი 44. რესპუბლიკური (საქართველოს სსრ) დაქვემდებარების რაიონის მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი უშუალოდ ანგარიშვალდებულია მისი ამრჩევი საბჭოს, აგრეთვე საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს წინაშე.

რესპუბლიკური დაქვემდებარების რაიონის (აფხაზეთის და აჭარის ასსრ) რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი უშუალოდ ანგარიშვალდებულია მისი ამრჩევი საბჭოს, აგრეთვე აფხაზეთის და აჭარის, ასსრ მინისტრთა საბჭოების წინაშე.

სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი უშუალოდ ანგარიშვალდებულია მისი ამრჩევი საბჭოს, აგრეთვე სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის მშრომელთა დეპუტატების საოლქო საბჭოს წინაშე.

მუხლი 45. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი ხელმძღვანელობს სახელმწიფო, სამეურნეო და სოციალურ-კულტურულ მშენებლობას რაიონის ტერიტორიაზე რაიონული საბჭოს, სახელმწიფო ხელისუფლებისა და სახელმწიფო მართვის ზემდგომი ორგანოების გადაწყვეტილებათა საფუძველზე.

რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი განიხილავს და წყვეტს საკითხებს, რომლებიც საბჭოს გამგებლობას განეკუთვნება, გარდა იმ საკითხებისა, რომლებიც ამ კანონის 37-ე მუხლის შესაბამისად განხილულ უნდა იქნეს და გადაწყდეს მხოლოდ საბჭოს სესიებზე.

მუხლი 46. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი იწვევს საბჭოს სესიებს და უზრუნველყოფს მათს მომზადებას; ორგანიზაციას უწევს უმნიშვნელოვანეს საკითხებზე საბჭოს გადაწყვეტილებათა პროექტების განხილვას მოსახლეობის მიერ.

მუხლი 47. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი საბჭოს სესიებს შორის პერიოდში კოორდინაციას უწევს საბჭოს მუდმივი კომისიების მუშაობას, ჩააბამს მათ იმ საკითხების მომზადებაში, რომლებსაც განიხილავენ საბჭოს სესიებზე და აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომებზე, აცნობს კომისიებს აღმასრულებელი კომიტეტის მუშაობის გეგმებს, ზემდგომი სახელმწიფო ორგანოების გადაწყვეტილებებს, განაზოგადებს და ავრცელებს მუდმივი კომისიების გამოცდილებას, უზრუნველყოფს მათთვის ტექნიკური მომსახურების გაწევას, განიხილავს კომისიების მიერ წარდგენილ წინადადებებს.

მუხლი 48. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი საჭირო დახმარებას უწევს დეპუტატებს მათ მიერ დეპუტატის მოვალეობათა შესრულებაში, ამომრჩეველთა წინაშე ანგარიშის მომზადებასა და ჩაბარებაში, ინფორმაციას აწვდის დეპუტატებს საბჭოს გადაწყვეტილებათა შესრულების მსვლელობის შესახებ, იმ ღონისძიებათა შესახებ, რომლებიც მიიღეს საბჭოს სესიებზე დეპუტატთა მიერ გამოთქმული კრიტიკული შენიშვნებისა და წინადადებების გამო და საბჭოს სესიათა შორის პერიოდში გაწეული მუშაობის ძირითადი საკითხების შესახებ.

მუხლი 49. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი წარადგენს საბჭოს დასამტკიცებლად რაიონის მეურნეობის განვითარებისა და სოციალურ-კულტურული მშენებლობის ნაკრებ პერსპექტიულ და წლიურ გეგმებს, რაიონის ბიუჯეტსა და მისი შესრულების ანგარიშს.

აღმასრულებელი კომიტეტი მოახსენებს მშრომელთა დეპუტატების რაიონულ საბჭოს რაიონის მეურნეობის განვითარებისა და სოციალურ-კულტურული მშენებლობის გეგმების და ბიუჯეტის შესრულების მიმდინარეობის შესახებ.

მუხლი 50. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი წარადგენს საბჭოს დასამტკიცებლად ამომრჩეველთა განაწესების შესრულების ღონისძიებათა გეგმებს და ორ-

განიზაციას უკეთებს მათს შესრულებას, აცნობებს დეპუტატებსა და მოსახლეობას, თუ როგორ სრულდება განაწესები.

მუხლი 51. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი ხელმძღვანელობას უწევს სასოფლო, სადაბო და საქალაქო (რაიონული დაქვემდებარების ქალაქების) საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების მუშაობას და ეხმარება მათ თავიანთი საქმიანობის ორგანიზაციაში, შეისწავლის და განაზოგადებს ქვემდგომი საბჭოების, მათი აღმასრულებელი კომიტეტებისა და მუდმივი კომისიების გამოცდილებას.

მუხლი 52. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი ხელმძღვანელობას უწევს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებებსა და სამმართველოებს, რაიონული დაქვემდებარების საწარმოებს, დაწესებულებებს და ორგანიზაციებს; საბჭოს სესიებს შორის. პერიოდში ნიშნავს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებებისა და სამმართველოების ხელმძღვანელთა მოვალეობის შემსრულებლებს და გადააყენებს მოვალეობის შესრულებისაგან აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებებისა და სამმართველოების ხელმძღვანელებს, რაც შემდგომ უნდა დამტკიცდეს მორიგ სესიაზე.

რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი თანამდებობაზე ნიშნავს და ათავისუფლებს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებათა და სამმართველოთა სხვა ხელმძღვანელ მუშაკებს, რაიონული დაქვემდებარების საწარმოთა, დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა ხელმძღვანელებს (თანამდებობათა იმ სიის შესაბამისად, რომელსაც რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი ამტკიცებს სახელმწიფო მართვის ზემდგომ ორგანოსთან შეთანხმებით).

რაიონული საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტს შეუძლია განსახილველად მიიღოს საკითხები, რომლებიც მისი განყოფილებებისა და სამმართველოების გამგებლობაშია.

მუხლი 53. ზემდგომი დაქვემდებარების ვაჭრობის, საზოგადოებრივი კვებისა და საყოფაცხოვრებო მომსახურების, ჯანმრთელობის დაცვის, სოციალური უზრუნველყოფისა და კულტურის იმ საწარმოთა, ორგანიზაციათა და დაწესებულებათა ხელმძღვანელების თანამდებობაზე დანიშვნა და განთავისუფლება, რომლებიც განლაგებულია რაიონის ტერიტორიაზე და რომლებსაც დიდი მნიშვნელობა აქვთ მისი მოსახლეობის მომსახურებისათვის, ხდება მხოლოდ მშრომელ

თა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტში შეთანხმებით.

მუხლი 54. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი, კანონმდებლობის შესაბამისად, უზრუნველყოფს რაიონის ტერიტორიაზე სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს, მშრომელთა დეპუტატების ადგილობრივი საბჭოების, რაიონული (საქალაქო) სახალხო სასამართლოების არჩევნების, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში აგრეთვე აფხაზეთის და აჭარის ასსრ უმაღლესი საბჭოების არჩევნების მომზადებისა და ჩატარებისათვის საჭირო ღონისძიებათა განხორციელებას.

მუხლი 55. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი იღებს გადაწყვეტილებებს და იძლევა განკარგულებებს მისთვის მინიჭებული უფლებების ფარგლებში და სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ კანონმდებლობის, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში აგრეთვე აფხაზეთის და აჭარის ასსრ კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 56. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომებს იწვევენ საჭიროების მიხედვით, მაგრამ არანაკლებ ორჯერ თვეში.

რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომა უფლებამოსილია, თუ მას ესწრება აღმასრულებელი კომიტეტის საერთო შემადგენლობის არანაკლებ ორი მესამედისა.

რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომაში სათათბირო ხმის უფლებით შეუძლიათ მიიღონ მონაწილეობა მუდმივი კომისიების თავმჯდომარეებმა და წევრებმა, საბჭოს დეპუტატებმა, საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებებისა და სამმართველოების ხელმძღვანელებმა, რომლებიც არ შედიან მის შემადგენლობაში, აგრეთვე საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომაზე მოწვეულმა კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებების და სხვა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების წარმომადგენლებმა.

მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებებს იღებენ აღმასრულებელი კომიტეტის მთელი შემადგენლობის ხმების უბრალო უმრავლესობით და მათ ხელს აწერენ საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე და მდივანი.

რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის განკარგულებებს ხელს აწერს საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე.

მუხლი 57. რესპუბლიკური (საქართველოს სსრ) დაქვემდებარების რაიონის მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებანი და განკარგულებანი შეიძლება გააუქმოს მშრომელთა დეპუტატების რაიონულმა საბჭომ და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭომ.

რესპუბლიკური (აფხაზეთის და აჭარის ასსრ) დაქვემდებარების რაიონის მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებანი და განკარგულებანი შეიძლება გააუქმოს მშრომელთა დეპუტატების რაიონულმა საბჭომ, აფხაზეთის ან აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭომ.

სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებანი და განკარგულებანი შეიძლება გააუქმოს მშრომელთა დეპუტატების რაიონულმა საბჭომ და სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქის საოლქო საბჭოს აღმასრულებელმა კომიტეტმა.

მუხლი 58. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტს უფლება აქვს გააუქმოს მშრომელთა დეპუტატების ქვემდგომი საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების გადაწყვეტილებანი და განკარგულებანი და შეაჩეროს მშრომელთა დეპუტატების ქვემდგომი საბჭოების გადაწყვეტილებანი.

მუხლი 59. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი იღებს ზომებს მოსახლეობის ფართო მასების მისაზიდად სახელმწიფოებრივი და საზოგადოებრივი საქმეების მართვაში მონაწილეობისათვის როგორც უშუალოდ, ისე სასოფლო, სადაბო, ქუჩის, კვარტალის, საბინაო კომიტეტების, საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველი ნებაყოფლობითი სახალხო რაზმების, ამხანაგური სასამართლოების, ქალთა საბჭოების, მშობელთა კომიტეტებისა და სხვა საზოგადოებრივი თვითმოქმედი ორგანოების მეშვეობით, ყოველმხრივ დახმარებას უწევს მათ მუშაობაში.

მუხლი 60. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე ხელმძღვანელობს და ორგანიზაციას უწევს აღმასრულებელი კომიტეტის მუშაობას, რაიონული საბჭოსა და მისი აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებათა შესრულებას, იძლევა განკარგულებებს.

რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომე რე არის რაიონული ბიუჯეტის კრედიტების განმკარგულებელი რაიონული საბჭოს აღმასკომის მიმდინარე ანგარიშის განმკარგულებელი სსრ კავშირის სახელმწიფო ბანკის დაწესებულებებში.

მუხლი 61. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილეები განაგებენ, თანახმად მოვალეობათა განაწილებისა, სამეურნეო და სოციალურ-კულტურული მშენებლობის დარგებს, აღმასკომის შესაბამისი განყოფილებების და სამმართველოს საქმიანობას, ორგანიზაციას უწევენ საბჭოსა და მისი აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებების შესრულებას ამ დარგებში.

მუხლი 62. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის მდივანი ორგანიზაციას უწევს მასალების მომზადებას რაიონული საბჭოს, მისი აღმასრულებელი კომიტეტის განსახილველად, უზრუნველყოფს საბჭოსა და აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებათა თავის დროზე დაყვანას დაინტერესებულ საწარმოთა, დაწესებულებათა და ორგანიზაციებამდე, პასუხისმგებელია საქმის წარმოების, აღრიცხვისა და ანგარიშგებისათვის.

მდივნის არყოფნის დროს (ავადმყოფობა, შვებულება და სხვ.) მის მოვალეობას აკისრებენ აღმასრულებელი კომიტეტის ერთ-ერთ წევრს.

მუხლი 63. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი ანგარიშს თავისი მუშაობის შესახებ წელიწადში ერთხელ მაინც აბარებს მის ამრჩევ საბჭოს, აგრეთვე მშრომელთა კრებებს კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებში, საწარმოებში, დაწესებულებებში, სხვა ორგანიზაციებში და მოქალაქეთა საცხოვრებელ ადგილებზე.

მუხლი 64. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს უფლებამოსილების გაცვლის შემდეგ რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი ინარჩუნებს თავის უფლებამოსილებას ახლად არჩეული რაიონული საბჭოს მიერ ახალი აღმასრულებელი კომიტეტის შექმნამდე.

მუხლი 65. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებები და სამმართველოები იქმნება საქართველოს სსრ კანონმდებლობის, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში აგრეთვე აფხაზეთის და აჭარის ასსრ კანონმდებ-

ლობათა შესაბამისად და ისინი იმყოფებიან ბიუჯეტზე ან სამეცნიერო ანგარიშზე.

რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის, მისი განყოფილებებისა და სამმართველოების სტრუქტურა და შტატები განისაზღვრება საქართველოს სსრ-ში მიღებული ნორმატივებისა და ამ აღმასკომისათვის დადგენილი ადმინისტრაციულ-სამმართველო პერსონალის რაოდენობის შესაბამისად. შტატები განისაზღვრება დადგენილი წესით, ხელფასის ფონდის ფარგლებში.

რაიონული საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტების, განყოფილებათა და სამმართველოთა კომპეტენციას განსაზღვრავენ დებულებები, რომლებსაც ამტკიცებს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში, შესაბამისად, აფხაზეთის და აჭარის ასრ მინისტრთა საბჭოები.

მუხლი 66. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებები და სამმართველოები თავიანთ საქმიანობაში ექვემდებარებიან როგორც რაიონულ საბჭოს და მის აღმასრულებელ კომიტეტს, ისე სახელმწიფო მართვის შესაბამის ზემდგომ დარგობრივ ორგანოს.

მუხლი 67. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებებისა და სამმართველოების ხელმძღვანელები, განყოფილებებისა და სამმართველოების კომპეტენციის ფარგლებში, გამოსცემენ ბრძანებებს რაიონული საბჭოს, მისი აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებებისა და განკარგულებების საფუძველზე და ამ გადაწყვეტილებებისა და განკარგულებების შესასრულებლად, აგრეთვე სახელმწიფო ხელისუფლების და სახელმწიფო მართვის ზემდგომი ორგანოების აქტების საფუძველზე.

მუხლი 68. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებები და სამმართველოები თავიანთი მუშაობის შესახებ ანგარიშს აბარებენ საბჭოს და მის აღმასრულებელ კომიტეტს, აგრეთვე მშრომელთა კრებებს კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებში, საწარმოებში, დაწესებულებებში, სხვა ორგანიზაციებში და მოქალაქეთა საცხოვრებელ ადგილებზე.

მუხლი 69. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი ახორციელებს ხელმძღვანელობასა და

კონტროლს აღმასრულებელ კომიტეტთან რაიონული საბჭოს მიერ შექმნილი ადმინისტრაციული, სამეთვალყურეო და არასრულწლოვანთა საქმეების კომისიების საქმიანობაზე. აღნიშნული კომისიების კომპეტენციას განსაზღვრავენ დებულებები, რომლებსაც ამტკიცებენ საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში აფხაზეთის და აჭარის ასსრ უმაღლესი საბჭოების პრეზიდიუმები.

რაიონული საბჭო აღმასრულებელ კომიტეტთან ქმნის აგრეთვე სხვა კომისიებს, რომელთა საქიროებას ადგენს სსრ კავშირის და საქართველოს სსრ კანონმდებლობა, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში აგრეთვე აფხაზეთის და აჭარის ასსრ კანონმდებლობა.

რაიონული საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტს თავისი საქმიანობის საკითხებზე შეუძლია შექმნას სხვა კომისიებიც, რომელთა ამოცანები განისაზღვრება მათი შექმნისთანავე.

3. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს მუდმივი კომისიები

მუხლი 70. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო იმისათვის, რომ შეისწავლოს, წინასწარ განიხილოს და მოამზადოს საკითხები, რომლებიც საბჭოს გამგებლობას განეკუთვნება, და აქტიურად შეუწყოს ხელი მისი გადაწყვეტილებების განხორციელებას, ქმნის მუდმივ კომისიებს თავისი უფლებამოსილების ვადით.

მუდმივი კომისიები მოწოდებული არიან თავიანთ საქმიანობით ხელი შეუწყონ საბჭოს შეუფერხებელ და ეფექტიან მუშაობას.

მუხლი 71. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს მუდმივი კომისიების ძირითადი ამოცანებია:

შეიმუშაონ წინადადებები რაიონული საბჭოს და მისი აღმასრულებელი კომიტეტის განსახილველად;

მოამზადონ დასკვნები რაიონული საბჭოს და მისი აღმასრულებელი კომიტეტის განსახილველად წარდგენილ საკითხებზე;

მონაწილეობა მიიღონ ორგანიზატორულ მუშაობაში რაიონული საბჭოს, მისი აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებებისა და ზემდგომი სახელმწიფო ორგანოების გადაწყვეტილებების პრაქტიკულად განხორციელებისათვის;

კონტროლი გაუწიონ იმას, თუ როგორ ახორციელებენ რაიონული საბჭოს, მისი აღმასრულებელი კომიტეტისა და ზემდგომი

სახელმწიფო ორგანოების გადაწყვეტილებებს, აგრეთვე იცავენ სსრ კავშირის, საქართველოს სსრ კანონმდებლობას, ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში აგრეთვე აფხაზეთის და აჭარის ასსრ კანონმდებლობას რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებები და სამმართველოები, საწარმოები, დაწესებულებები და ორგანიზაციები.

მუხლი 72. მუდმივ კომისიებს ირჩევს მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო საბჭოს დეპუტატთა რიცხვიდან კომისიის თავმჯდომარისა და წევრების შემადგენლობით.

მუდმივი კომისიის რიცხვობრივ შემადგენლობას განსაზღვრავს რაიონული საბჭო.

ყოველი მუდმივი კომისია თავის წევრთაგან ირჩევს კომისიის მდივანს და საჭირო შემთხვევაში — კომისიის თავმჯდომარის მოადგილეს.

მუდმივი კომისიების შემადგენლობაში არ შეიძლება არჩეულ იქნენ დეპუტატები, რომლებიც შედიან რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტების შემადგენლობაში, აგრეთვე რაიონის სახალხო მოსამართლენი და პროკურორი.

მუხლი 73. მუდმივი კომისიები პასუხისმგებელნი და ანგარიშვალდებულნი არიან მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს წინაშე.

მუდმივი კომისიები თავისი საქმიანობის შესახებ პერიოდულად ანგარიშს აბარებენ საბჭოს.

მუხლი 74. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო ქმნის სიმანდატო კომისიას, საგეგმო-საბიუჯეტო კომისიას, სოციალისტური კანონიერებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის კომისიას, ახალგაზრდობის საქმეთა კომისიას, აგრეთვე ადგილობრივი პირობების გათვალისწინებით სამეურნეო და სოციალურ-კულტურული მშენებლობის დარგების მუდმივ კომისიებს.

მუხლი 75: მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს სიმანდატო კომისია:

- ა) ამოწმებს საბჭოს დეპუტატთა რწმუნებებს და საბჭოს განსახილველად წარადგენს წინადადებებს არჩეული დეპუტატების რწმუნებათა ცნობის შესახებ ან ცალკეული დეპუტატების არჩევნების გაუქმების შესახებ;
- ბ) ამზადებს და რაიონული საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტ-

ში შეაქვს წინადადებანი გასულ დეპუტატთა ნაცვლად საბჭოს დეპუტატთა არჩევნების მოწყობის საკითხებზე;

ბ) იძლევა დასკვნებს დეპუტატთა ხელშეუხებლობასთან და გაწვევასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, აგრეთვე დეპუტატთა განცხადებებზე დეპუტატის მოვალეობის შესრულებისაგან მათი განთავისუფლების შესახებ.

მუხლი 76. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს საგეგმო-საბიუჯეტო კომისია:

ა) განიხილავს აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ საბჭოსთვის დასამტკიცებლად წარდგენილ რაიონის მეურნეობის განვითარებისა და რაიონის სოციალურ-კულტურული მშენებლობის ნაკრებ პერსპექტიულ და წლიურ გეგმებს და იძლევა მათზე თავის დასკვნებს;

ბ) განიხილავს აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ საბჭოსთვის დასამტკიცებლად წარდგენილ რაიონის ბიუჯეტს, ანგარიშს მისი შესრულების შესახებ და იძლევა მათზე თავის დასკვნას;

გ) განიხილავს და ათანხმებს საბჭოს სხვა მუდმივ კომისიათაგან შემოსულ შენიშვნებსა და წინადადებებს რაიონის მეურნეობის განვითარებისა და რაიონის სოციალურ-კულტურული მშენებლობის გეგმების, რაიონის ბიუჯეტისა და მისი შესრულების ანგარიშის შესახებ;

დ) ეწევა მუშაობას შიდასამეურნეო რეზერვებისა და ბიუჯეტის დამატებითი შემოსავლის გამოვლენისა და სახელმწიფო სახსრების ხარჯვისას ეკონომიის რეჟიმის გაძლიერებისათვის;

ე) ახორციელებს კონტროლს რაიონის მეურნეობის განვითარების, სოციალურ-კულტურული მშენებლობის გეგმებისა და რაიონის ბიუჯეტის შესრულებაზე;

ვ) მონაწილეობას იღებს საბჭოს და მისი აღმასრულებელი კომიტეტის განსახილველად შეტანილი სხვა საგეგმო და საბიუჯეტო-საფინანსო საკითხების მომზადებაში.

მუხლი 77. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს სოციალისტური კანონიერებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის კომისია:

ა) მონაწილეობას იღებს სოციალისტური კანონიერებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა შემუშავებასა და განხორციელებაში რაიონის ტერიტორიაზე;

ბ) იძლევა დასკვნებს რაიონული საბჭოს იმ გადაწყვეტილება-

თა პროექტებზე, რომლებიც ითვალისწინებენ ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობას მათი დარღვევისათვის;

გ) მონაწილეობას იღებს საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებებსა და სამმართველოებში, კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებში, საწარმოებში, დაწესებულებებსა და სხვა ორგანიზაციებში სოციალისტური კანონიერების დაცვის შემოწმებაში, მოქალაქეთა წინადადებების, განცხადებების, საჩივრების განხილვის და მოქალაქეთა მიღების ორგანიზაციის საქმეთა მდგომარეობის შემოწმებაში;

დ) დახმარებას უწევს მუშაობაში საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის ნებაყოფლობითს სახალხო რაზმებს და ამხანაგურ სასამართლოებს. მონაწილეობს მოსახლეობას შორის სამართლებრივი პროპაგანდის ორგანიზაციაში.

მუხლი 78. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს ახალგაზრდობის საქმეთა კომისია:

ა) ამზადებს და საბჭოს და მისი აღმასრულებელი კომიტეტის განსახილველად შეაქვს გადაწყვეტილებათა პროექტები და სხვა წინადადებები ახალგაზრდობის აღზრდის, განათლების, პროფესიული სწავლების, შრომის, ყოფა-ცხოვრების, დასვენებისა და ჯანმრთელობის დაცვის, სახელმწიფო, სამეურნეო და სოციალურ-კულტურულ მშენებლობაში მისი მონაწილეობის საკითხებზე;

ბ) წინასწარ განიხილავს საბჭოსა და მისი აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებათა პროექტებს კომისიის გამგებლობაში მყოფ საკითხებზე, რომლებსაც მას დასკვნისათვის გადასცემენ, და ამზადებს მათზე შესაბამის დასკვნებს;

გ) თავის გამგებლობაში მყოფ საკითხებთან დაკავშირებით მონაწილეობს რაიონის მეურნეობის განვითარებისა და სოციალურ-კულტურული მშენებლობის გეგმების, რაიონის ბიუჯეტისა და მისი შესრულების ანგარიშის წინასწარ განხილვაში.

მუხლი 79. სამეურნეო და სოციალურ-კულტურული მშენებლობის დარგების მიხედვით შექმნილი მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს ნუღმივი კომისიები:

ა) მონაწილეობენ საბჭოს და მისი აღმასრულებელი კომიტეტის განსახილველად შეტანილი სამეურნეო და სოციალურ-კულტურული მშენებლობის შესაბამისი დარგების განვითარებასთან დაკავშირებულ საკითხების მომზადებაში;

ბ) წინასწარ განიხილავენ რაიონის მეურნეობის განვითარებისა და რაიონის სოციალურ-კულტურული მშენებლობის გეგმების, რაიონის ბიუჯეტისა და მისი შესრულების ანგარიშის შესაბამის განყოფილებებს, შეაქვთ მათთან დაკავშირებით თავიანთი შენიშვნები და წინადადებები;

გ) ეწევიან მუშაობას სოფლის მეურნეობის, ადგილობრივი მრეწველობის, კომუნალური მეურნეობის და კეთილმოწყობის განვითარებისათვის, მოსახლეობის სოციალურ-კულტურული და საყოფაცხოვრებო მომსახურების გაუმჯობესებისათვის დამატებითი რეზერვებისა და შესაძლებლობების გამოვლინების მიზნით; ამზადებენ ამ საკითხებზე წინადადებებს და შეაქვთ ისინი საბჭოს და მისი აღმასრულებელი კომიტეტის განსახილველად;

დ) ამოწმებენ თავიანთი რწმუნებულების ფარგლებში საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებებისა და სამმართველოების, რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების მუშაობას; შემოწმების შედეგების თაობაზე წარადგენენ წინადადებებს კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების ხელმძღვანელთა განსახილველად, ხოლო საჭირო შემთხვევებში შეაქვთ წინადადებები საბჭოს და მისი აღმასრულებელი კომიტეტის განსახილველად.

მუხლი 80. მშრომელთა დებუტატების რაიონული საბჭოს მუდმივ კომისიებს მათი გამგებლობისათვის განკუთვნილ საკითხებზე უფლება აქვთ თავიანთ სხდომებზე მოისმინონ საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებებისა და სამმართველოების, კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების ხელმძღვანელთა მოხსენებები და განცხადებები და მისცენ მათ რეკომენდაციები.

მუდმივი კომისიის რეკომენდაციების განხილვა რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის განყოფილებებისა და სამმართველოების, აგრეთვე რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების ხელმძღვანელთა მიერ სავალდებულოა. განხილვის შედეგების ან მიღებული ზომების შესახებ უნდა ეცნობოს მუდმივ კომისიას არა უგვიანეს ორი კვირის ვადისა ან კომისიის მიერ დადგენილ ვადაში.

მუდმივ კომისიებს უფლება აქვთ საჭირო შემთხვევებში წერილობრივი ან პირდაპირი კონსულტაციების საშუალებით დაეხმარებოდნენ სახელმწიფო ადმინისტრაციის, საკანონმდებლო ორგანოს, სასამართლო სისტემის, რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების ხელმძღვანელებს მოსთხოვონ შესაბამისი მასალები და საბუთები.

მუხლი 81. მშრომელთა დეპუტატების რაიონულ საბჭოს შეუძლია შექმნას დროებითი კომისიები, დროებითი კომისიების ამოცანებს მათი შექმნისთანავე განსაზღვრავს რაიონული საბჭო.

4. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატი

მუხლი 82. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატის უფლებამოსილება იწყება მისი არჩევის დღიდან და მთავრდება ახალი მოწვევის რაიონული საბჭოს არჩევნების დღეს.

მუხლი 83. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატი ვალდებულია მონაწილეობა მიიღოს რაიონული საბჭოს მუშაობაში, შეასრულოს მისი დავალებანი, მუდმივი კავშირი იქონიოს ამომრჩეველებთან, ინფორმაცია მიაწოდოს მათ საბჭოსა და მისი აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებათა შესახებ; მიიღწიოს იმას, რომ განხორციელდეს ამომრჩეველთა განაწესები და წინადადებები; აწარმოოს მოქალაქეთა მიღება და დახმარება აღმოუჩინოს მათ წინადადებების, განცხადებებისა და საჩივრების გადაწყვეტაში; განუმარტოს მოსახლეობას კანონები.

მუხლი 84. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატი უფლება აქვს საბჭოს, მისი აღმასრულებელი კომიტეტისა და მუდმივი კომისიების განსახილველად შეიტანოს წინადადებანი დეპუტატის საქმიანობისას წამოჭრილ საკითხებზე.

მუხლი 85. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატი საბჭოს, მისი აღმასრულებელი კომიტეტის ან მუდმივი კომისიების დავალებით მონაწილეობს რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების მუშაობის შემოწმებაში და შეაქვს თავისი წინადადებები შემოწმების შედეგების თაობაზე.

მუხლი 86. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დე-

პუტატს ან დეპუტატთა ჯგუფს უფლება აქვთ სესიაზე შეკითხვით მიმართონ აღმასრულებელ კომიტეტს, მისი განყოფილებებისა და სამმართველოების, რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციათა ხელმძღვანელებს ნებისმიერ საკითხზე, რომელიც განეკუთვნება რაიონული საბჭოს კომპეტენციას.

რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი, მისი განყოფილებებისა და სამმართველოების, კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების ხელმძღვანელები, რომლებსაც ეხებათ დეპუტატის შეკითხვა, ვალდებული არიან პასუხი გასცენ შეკითხვას საბჭოს სესიაზე, ხოლო თუ უფრო მეტი დროა საჭირო პასუხის მოსამზადებლად, — იმ ვადაში, რომელსაც დააწესებს რაიონული საბჭო. ამასთან სესიაზე აუცილებლად უნდა გაკეთდეს განცხადება ამის შესახებ. დეპუტატის შეკითხვაზე გაცემული პასუხის მიხედვით რაიონული საბჭო იღებს გადაწყვეტილებას.

მუხლი 87. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატს შეუძლია დეპუტატობის საქმიანობასთან დაკავშირებულ საკითხებზე მიმართოს აღმასკომის განყოფილებებისა და სამმართველოების, აგრეთვე რაიონის ტერიტორიაზე განლაგებული კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების ხელმძღვანელებს, რომლებიც ვალდებული არიან პასუხი გასცენ დეპუტატის მიმართვას არა უგვიანეს ათი დღის ვადისა, და ხელი შეუწყონ მას სადეპუტატო მოვალეობათა შესრულებაში.

მუხლი 88. საქართველოს სსრ კონსტიტუციის, აფხაზეთის და აჭარის ასსრ კონსტიტუციების შესაბამისად მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატი ვალდებულია ანგარიში ჩააბაროს ამომრჩეველებს თავისი მუშაობისა და რაიონული საბჭოს მუშაობის შესახებ.

რაიონული საბჭოს დეპუტატის მიერ ანგარიშის ჩაბარება ხდება წელიწადში ორჯერ მაინც. ამომრჩეველთა მოთხოვნით დეპუტატის მიერ ანგარიშის ჩაბარება შეიძლება მოეწყოს ნებისმიერ დროს.

მუხლი 89. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატი სესიის, აღმასრულებელი კომიტეტისა და იმ მუდმივი კომისიის სხდომის დროს, რომლის შემადგენლობაშიცაა იგი არ-

ჩეული, თავისუფლდება თავისი საწარმოო თუ სამსახურებრივი მოვალეობისაგან, ამასთან ენახება საშუალო გამოიმუშავება (ხელფასი) მუდმივ სამუშაო ადგილზე.

მუხლი 90. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატს დეპუტატის მოვალეობის შესრულებისას უფლება აქვს რაიონის ფარგლებში უფასოდ იმგზავროს საერთო სარგებლობის ყველა სახეობის ადგილობრივი ტრანსპორტით.

მუხლი 91. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატი არ შეიძლება ადმინისტრაციის ინიციატივით დაითხოვონ საწარმოდან, დაწესებულებიდან, ორგანიზაციიდან ან გარიცხონ კოლმეურნეობიდან, აგრეთვე რაიონის ტერიტორიაზე მისცენ სისხლის სამართლის პასუხისგებაში ან დააპატიმრონ ისე, თუ ამაზე არ იქნა რაიონული საბჭოს, ხოლო სესიებს შორის პერიოდში — მისი აღმასრულებელი კომიტეტის თანხმობა.

მუხლი 92. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატს ეძლევა დადგენილი ნიმუშის მოწმობა.

მუხლი 93. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატი, რომელიც ვერ გაამართლებს მისთვის გამოცხადებულ ნდობას, შეიძლება ნებისმიერ დროს ამომრჩეველთა უმრავლესობის გადაწყვეტილებით გაიწვიონ კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 94. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატი იმ შემთხვევაში, თუ მას მუდმივად საცხოვრებლად რაიონის ფარგლებს გარეთ უხდება გასვლა ან სხვა მიზეზების გამო არ შეუძლია შეასრულოს დეპუტატის მოვალეობანი თავის საარჩევნო ოლქში, განცხადებით მიმართავს რაიონულ საბჭოს იმის შესახებ, რომ იხსნის დეპუტატის რწმუნებებს. რაიონული საბჭო მორიგ სესიაზე განიხილავს დეპუტატის განცხადებას და მიიღებს გადაწყვეტილებას, რასაც აუწყებს ამ ოლქის ამომრჩეველებს.

მუხლი 95. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატის რწმუნებანი ვადამდე შეწყდება იმ შემთხვევაში, თუ ამომრჩეველები გაიწვივენ დეპუტატს, აგრეთვე საბჭოს გადაწყვეტილებით დეპუტატის რწმუნებათა მოხსნის შესახებ.

მუხლი 96. იმ შემთხვევაში, თუ დეპუტატი გავიდა მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს შემადგენლობიდან, რაიონული საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი, არა უგვიანეს ორი თვის ვადისა დეპუტატის საბჭოს შემადგენლობიდან გასვლის შემდეგ, შესაბამის საარჩევნო ოლქში ნიშნავს ახალი დეპუტატის არჩევნებს.

მუხლი 97. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო უზრუნველყოფს მოქალაქეთა ფართო მონაწილეობას ადგილობრივი და საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საკითხების გადაწყვეტაში.

მუხლი 98. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო მოსახლეობის ინფორმირებას თავისი საქმიანობის, მუდმივი კომისიების, აღმასრულებელი კომიტეტის, მისი განყოფილებებისა და სამმართველოების მუშაობის შესახებ უზრუნველყოფს მშრომელთა წინაშე საბჭოს დეპუტატების, აღმასრულებელი კომიტეტის, მისი განყოფილებებისა და სამმართველოების მუშაკთა რეგულარული გამოსვლებით, აგრეთვე პრესის, რადიოსა და ტელევიზიის საშუალებით.

რაიონის სახელმწიფო, სამეურნეო და სოციალურ-კულტურული მშენებლობის ყველაზე დიდმნიშვნელოვანი საკითხები რაიონულ საბჭოს გააქვს კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, საწარმოების, დაწესებულებებისა და სხვა ორგანიზაციების მშრომელთა კრებების, აგრეთვე მოქალაქეთა საცხოვრებელ ადგილებზე გამართული კრებების განსახილველად.

მუხლი 99. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭო წარმართავს რაიონის ნებაყოფლობითი საზოგადოებების საქმიანობას და ხელმძღვანელობს მოსახლეობის საზოგადოებრივი თვითმოქმედების ორგანოების მუშაობას.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე
ბ. ქოწინიძე.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი
ზ. კვაჭაძე.

თბილისი, 1971 წლის 9 დეკემბერი.

Г Л А В А I

ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ ОБРАЗОВАНИЯ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РАЙОННОГО СОВЕТА ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ

Статья 1. Районный Совет депутатов трудящихся является органом государственной власти в районе и решает в пределах прав, предоставленных законом, все вопросы районного значения, исходя из общегосударственных интересов и интересов трудящихся района.

Районный Совет депутатов трудящихся участвует в обсуждении вопросов областного, республиканского и общесоюзного значения.

Статья 2. Районный Совет депутатов трудящихся избирается гражданами, проживающими на территории района, на основе всеобщего, равного и прямого избирательного права при тайном голосовании, сроком на два года.

Порядок проведения выборов в районный Совет определяется «Положением о выборах в областной, районные, городские, сельские и поселковые Советы депутатов трудящихся Грузинской ССР», а в автономной республике соответственно — Положением о выборах в местные Советы депутатов трудящихся Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Статья 3. Районный Совет депутатов трудящихся руководит государственным, хозяйственным и социально-культурным строительством на территории района, утверждает народнохозяйственный план и бюджет района, осуществляет руководство деятельностью подчиненных Совету органов управления, предприятий, учреждений и организаций районного подчинения, обеспечивает соблюдение законов, охрану государственного и общественного порядка, прав граждан, содействует усилению обороноспособности страны.

Районный Совет направляет свою деятельность на осуществление задач коммунистического строительства, успешное

выполнение всеми хозяйственными организациями планов обязательств перед государством, дальнейшее развитие экономики и культуры, рациональное использование природных богатств, изыскание резервов для увеличения производства промышленной и сельскохозяйственной продукции, повышение материального и культурного уровня жизни трудящихся.

Статья 4. Районный Совет депутатов трудящихся координирует и контролирует деятельность всех расположенных на территории района предприятий, учреждений и организаций по жилищному, коммунальному строительству, строительству объектов социально-культурного и бытового назначения, производству товаров народного потребления и местных строительных материалов, по разработке и проведению мер в области благоустройства, торговли и общественного питания, народного образования, здравоохранения, культуры и в других областях, связанных с обслуживанием населения района, осуществляет, в пределах предоставленных Совету прав, контроль за работой расположенных на территории района колхозов и иных кооперативных объединений, а также совхозов, предприятий, учреждений и других организаций вышестоящего подчинения и за соблюдением ими законодательства.

Районный Совет по указанным в настоящей статье вопросам заслушивает доклады руководителей колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, принимает по ним решения, в необходимых случаях вносит свои предложения в соответствующие вышестоящие органы.

Статья 5. Деятельность районного Совета депутатов трудящихся строится на основе коллективности руководства, гласности, регулярной отчетности депутатов перед избирателями; исполнительного комитета, его отделов и управлений — перед Советом и населением, широкого привлечения трудящихся к участию в работе Совета.

Районный Совет работает в тесном контакте с районными органами общественных организаций.

Статья 6. Районный Совет депутатов трудящихся руководствуется в своей деятельности Конституцией СССР и Конституцией Грузинской ССР, настоящим Законом, другими законами СССР и Грузинской ССР, постановлениями Верховного Совета СССР и Верховного Совета Грузинской ССР, указами и постановлениями Президиума Верховного Совета СССР и Президиума Верховного Совета Грузинской ССР, постановлениями и распоряжениями Совета Министров СССР и Совета Министров Грузинской ССР, решениями вышестоящих Советов депутатов трудящихся и их исполнительных комитетов. В автономной республике районный Совет депута-

тов трудящихся руководствуется в своей деятельности так же Конституцией Абхазской АССР и Аджарской АССР, Законом о районном Совете депутатов трудящихся Абхазской АССР и Аджарской АССР и иными законодательными актами автономной республики, постановлениями и распоряжениями Советов Министров Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Статья 7. Решения и распоряжения районного Совета депутатов трудящихся и его исполнительного комитета, принятые ими в пределах предоставленных прав, обязательны для исполнения всеми колхозами, совхозами, предприятиями, учреждениями и другими организациями, расположенными на территории района, а также должностными лицами и гражданами.

Районный Совет и его исполнительный комитет в случае невыполнения их решений руководителями предприятий, учреждений и организаций вышестоящего подчинения входят в соответствующие вышестоящие органы с представлениями о наложении на этих руководителей дисциплинарных взысканий вплоть до освобождения их от занимаемых должностей. Результаты рассмотрения представлений должны быть сообщены районному Совету или его исполнительному комитету не позднее чем в месячный срок.

Статья 8. Районный Совет депутатов трудящихся в пределах прав, предоставленных законом, осуществляет руководство деятельностью сельских, поселковых и городских (городов районного подчинения) Советов депутатов трудящихся.

Статья 9. Образование, упразднение, изменение границ, наименование и переименование районов, а также установление и перенесение их административных центров производится в порядке, определяемом законодательством Грузинской ССР, исходя из хозяйственно-экономических и естественно-географических особенностей территории, численности населения и интересов его обслуживания, с учетом мнения соответствующих районных Советов депутатов трудящихся.

В состав района, как административно-территориальной единицы, включаются сельсоветы, поселки и города районного подчинения.

Статья 10. В соответствии с Положением о Государственном флаге Грузинской ССР на здании, где происходит сессия районного Совета депутатов трудящихся, Государственный флаг Грузинской ССР поднимается на весь период сессии, а на здании исполнительного комитета районного Совета — постоянно.

В автономной республике поднятие Государственного флага Абхазской АССР и Аджарской АССР производится в

порядке, установленном Положением о Государственном флаге Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Поднятие Государственного флага СССР на здании исполнительного комитета районного Совета производится в порядке, установленном Положением о Государственном флаге СССР.

Статья 11. Районный Совет депутатов трудящихся пользуется правами юридического лица.

Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся имеет гербовую печать по образцу, утвержденному Президиумом Верховного Совета Грузинской ССР, а в автономной республике — по образцу, утвержденному Президиумом Верховного Совета Абхазской АССР и Аджарской АССР.

ГЛАВА II

ПРАВА И ОБЯЗАННОСТИ РАЙОННОГО СОВЕТА ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ

Статья 12. В области планирования, учета и отчетности районный Совет депутатов трудящихся:

а) утверждает сводные перспективные и годовые планы развития районного хозяйства и социально-культурного строительства района, организует и контролирует их выполнение; рассматривает производственно-финансовые планы колхозов, совхозов и других сельскохозяйственных предприятий; утверждает основные плановые показатели развития сел, поселков и городов районного подчинения; утверждает перспективные и годовые плановые задания предприятиям, учреждениям и организациям районного подчинения, а также планы размещения, развития и специализации указанных предприятий, учреждений и организаций;

б) рассматривает планы размещения, развития и специализации предприятий и пунктов, осуществляющих приемку сельскохозяйственных продуктов, предприятий по переработке сельскохозяйственной продукции, предприятий местной промышленности, бытового обслуживания, торговли и общественного питания, организаций и учреждений культуры, народного образования и здравоохранения вышестоящего подчинения, в необходимых случаях вносит свои предложения в соответствующие вышестоящие органы;

в) рассматривает проекты планов предприятий, учреждений и организаций вышестоящего подчинения, расположенных

на территории района, в части, касающейся развития жилищного и коммунального хозяйства, строительства дорог, объектов социально-культурного и бытового назначения, производства товаров народного потребления и местных строительных материалов, благоустройства, торговли, общественного питания, народного образования, здравоохранения, культуры и других вопросов, связанных с обслуживанием населения, в необходимых случаях вносит свои предложения в соответствующие вышестоящие органы, утверждает по этим вопросам сводные плановые показатели с включением их в план развития районного хозяйства и социально-культурного строительства района;

г) обеспечивает составление балансов использования трудовых ресурсов, местных строительных материалов и топлива, земельного баланса, баланса денежных доходов и расходов населения и других балансов, необходимых для планирования комплексного развития хозяйства района;

д) осуществляет контроль за рациональным использованием минерально-сырьевых, лесных, водных и энергетических ресурсов;

е) доводит до сельских, поселковых и городских (городов районного подчинения) Советов плановые показатели для колхозов, совхозов, а также предприятий и организаций районного подчинения;

ж) осуществляет контроль за состоянием учета и отчетности на предприятиях, в учреждениях и организациях районного подчинения;

з) оказывает содействие органам государственной статистики; обеспечивает соблюдение законодательства о порядке составления и представления отчетных данных.

Статья 13. В области бюджетно-финансовой работы районный Совет депутатов трудящихся:

а) рассматривает и утверждает бюджет района в общей сумме доходов с выделением основных доходных источников и в общей сумме расходов с выделением ассигнований на финансирование районного хозяйства, социально-культурных мероприятий, на содержание органов государственной власти и органов государственного управления района;

б) утверждает районный бюджет, поквартальное распределение его доходов и расходов, размер оборотной кассовой наличности по районному бюджету;

в) производит разграничение доходов и расходов бюджета района между районным бюджетом, сельскими, поселковыми и городскими (городов районного подчинения) бюджетами;

г) устанавливает бюджеты городов районного подчинения;

ния, сельские, поселковые бюджеты в общей сумме доходов и общей сумме расходов по каждому городу, сельскому, поселковому Совету, а также размеры оборотной кассовой наличности по этим бюджетам, утверждает размеры отчислений от государственных налогов и доходов в бюджеты городов районного подчинения, сельские, поселковые бюджеты;

д) организует исполнение бюджета района: осуществляет контроль за ходом исполнения сельских, поселковых, городских (городов районного подчинения) бюджетов, за соблюдением финансовой дисциплины, выполнением производственно-финансовых планов и обязательств по платежам в бюджет, экономным расходованием бюджетных средств предприятия, учреждениями и организациями;

е) направляет доходы, дополнительно полученные при исполнении районного бюджета, а также суммы превышения доходов над расходами, образующиеся на конец года в результате перевыполнения доходов или экономии по расходам, на финансирование районного хозяйства и социально-культурных мероприятий, включая капитальные вложения на строительство административных зданий и приобретение транспортных средств для исполнительных комитетов районного, сельских, поселковых и городских (городов районного подчинения) Советов, на проведение капитального ремонта зданий исполнительных комитетов, их отделов и управлений, судебных органов, на приобретение для них инвентаря и оборудования (изъятие из районного бюджета указанных средств, за исключением ассигнований, не использованных в связи с невыполнением плана по централизованному капитальным вложениям и плана развития сети социально-культурных учреждений, не допускается);

ж) перераспределяет в необходимых случаях в процессе исполнения бюджета средства районного бюджета из раздела в раздел, а также перераспределяет ассигнования на заработную плату, в пределах утвержденного фонда заработной платы;

з) рассматривает и утверждает отчет об исполнении бюджета района;

и) оказывает в необходимых случаях из средств районного бюджета единовременную денежную помощь гражданам, пострадавшим от стихийных бедствий, в порядке и размерах, устанавливаемых законодательством;

к) руководит работой по исчислению и взиманию государственных и местных налогов и сборов;

л) в соответствии со статьей 2 Указа Президиума Верховного Совета СССР о местных налогах и сборах понижает

ставки и устанавливает льготы по местным налогам и сборам как для отдельных категорий облагаемых объектов и групп плательщиков, так и для отдельных плательщиков; имеет право не вводить на территории района налог с транспортных средств;

м) в порядке предусматриваемом законодательством, устанавливает для отдельных плательщиков дополнительные льготы в соответствии со статьей 3 Указа Президиума Верховного Совета СССР о государственной пошлине и статьей 4 Указа Президиума Верховного Совета СССР о подоходном налоге с населения; освобождает в установленном порядке хозяйства граждан, селящихся с малонаселенных пунктов в крупные селения, от уплаты сельскохозяйственного налога;

н) в соответствии со статьями 8 и 9 Указа Президиума Верховного Совета СССР о подоходном налоге с колхозов, предоставляет колхозам, пострадавшим от стихийных бедствий, отсрочку уплаты подоходного налога в пределах текущего года, а также возбуждает ходатайства перед соответствующими вышестоящими органами о предоставлении таким колхозам более длительных отсрочек или об освобождении их полностью или частично от уплаты налога за счет соответствующего бюджета;

о) рассматривает квартальные кассовые планы отделений Государственного банка СССР и принимает меры по их выполнению; рассматривает заявки колхозов и утверждает планы долгосрочного кредитования их на капитальное строительство, приобретение техники и другие мероприятия по развитию сельскохозяйственного производства, осуществляет контроль за правильностью использования кредитов, распределяет между сельскими, поселковыми и городскими (городов районного подчинения) Советами лимиты денежных ссуд Госбанка СССР и Стройбанка СССР на индивидуальное жилищное строительство и ремонт домов, принадлежащих гражданам на правах личной собственности;

п) направляет работу государственных трудовых сберегательных касс, определяет развитие и размещение их сети;

р) направляет работу местных органов государственного страхования, оказывает им помощь в деле развития всех видов страхования; предоставляет отдельным гражданам в соответствии с законодательством льготы по государственному обязательному страхованию;

с) контролирует правильность проведения самообложения сельского населения;

т) осуществляет контроль за соблюдением и правильным применением сельскими, поселковыми и городскими (городов

районного подчинения) Советами предоставленных им бюджетных прав, а также за состоянием у них бюджетно-финансовой работы.

Статья 14. В области сельского хозяйства районный Совет депутатов трудящихся:

а) руководит развитием сельскохозяйственного производства и укреплением его материально-технической базы, утверждает плановые задания по государственным закупкам колхозам, совхозам и другим сельскохозяйственным предприятиям; рассматривает годовые отчеты колхозов;

б) обеспечивает своевременное выполнение колхозами, совхозами и другими сельскохозяйственными предприятиями планов и обязательств перед государством, проведение мероприятий по охране посевов и насаждений, развитию мелиорации земель и их сельскохозяйственному освоению, повышению урожайности сельскохозяйственных культур и продуктивности животноводства, снижению себестоимости производимой продукции и эффективному использованию материальных, трудовых и финансовых ресурсов;

в) принимает меры по совершенствованию экономической работы в колхозах, совхозах и других сельскохозяйственных предприятиях, повышению производительности труда, внедрению внутрихозяйственного расчета, соблюдению принципов материальной заинтересованности колхозников и рабочих совхозов; принимает участие в работе по определению специализации колхозов и совхозов;

г) организует пропаганду и внедрение передового опыта и достижений науки в сельскохозяйственное производство; оказывает помощь в проведении агротехнической и зоотехнической учебы колхозников и рабочих совхозов;

д) регистрирует Уставы колхозов, а также изменения и дополнения Уставов, рассматривает при их регистрации замечания и предложения, представленные сельскими, поселковыми и городскими (городов районного подчинения) Советами;

е) осуществляет контроль за соблюдением Уставов колхозов, демократических основ управления делами колхозов, за правильным сочетанием личных и общественных интересов колхозников;

ж) рассматривает и разрешает жалобы колхозников об исключении из членов колхоза;

з) регистрирует Положения, Уставы расположенных на территории района межколхозных и государственно-колхозных предприятий и организаций, а также изменения и дополнения Положений, Уставов;

и) осуществляет контроль за деятельностью межколхозных и государственно-колхозных предприятий и организаций; оказывает помощь колхозам и совхозам в создании и развитии подсобных предприятий и промыслов, а также филиалов (цехов) промышленных и торгующих предприятий и организаций);

к) содействует укреплению договорных отношений между заготовительными организациями и колхозами, совхозами, другими сельскохозяйственными предприятиями по продаже, переработке и сбыту сельскохозяйственной продукции и сырья;

л) контролирует правильность использования и хранения сельскохозяйственной техники, минеральных удобрений и ядохимикатов;

м) руководит осуществлением ветеринарного надзора в районе; контролирует проведение мероприятий по предупреждению и ликвидации болезней животных; устанавливает в необходимых случаях карантин;

н) осуществляет контроль за выполнением колхозами, совхозами, предприятиями, учреждениями и другими организациями, а также гражданами обязательных мероприятий по борьбе с вредителями, болезнями сельскохозяйственных растений и сорняками, за соблюдением правил по технике безопасности при применении химических средств защиты и правил по карантину растений.

Статья 15. В области землепользования, водопользования, лесного хозяйства и охраны природы районный Совет депутатов трудящихся:

а) осуществляет государственный контроль за использованием всех земель в районе;

б) предоставляет и изымает земельные участки и разрешает земельные споры в случаях и в порядке установленных законодательством Союза ССР и Грузинской ССР; дает заключения о предоставлении и изъятии земельных участков, производимых вышестоящими органами;

в) выдает колхозам, совхозам и другим землепользователям государственные акты на право пользования землей;

г) принимает решения о предоставлении во временное пользование колхозам, совхозам, предприятиям, учреждениям и другим организациям, а также гражданам земельных участков для сельскохозяйственных целей в порядке и на условиях, предусмотренных законодательством Союза ССР и Грузинской ССР;

д) контролирует осуществление землепользователями мероприятий по повышению плодородия земель, их орошению

и осуществлению, правильному и рациональному использованию орошаемых и мелиорированных земель, борьбе с эрозией, селями, засолением и заболачиванием почв, созданию защитных лесных насаждений;

е) организует проведение работ по землеустройству; дает заключения по планам землеустроительных работ, проводимых на территории района;

ж) определяет в необходимых случаях сроки начала и место геологосъемочных, поисковых, геодезических и других изыскательских работ, осуществляемых соответствующими предприятиями, учреждениями и организациями на территории района;

з) дает разрешение на разработку общераспространенных полезных ископаемых, осуществляет контроль за соблюдением установленного порядка ведения работ и приведением земельных участков в пригодное состояние для использования их по назначению;

и) в пределах и в порядке, установленных законодательством ведает водными объектами на территории района, осуществляет государственный контроль за использованием и охраной вод, контролирует строительство и эксплуатацию ирригационных и мелиоративных сооружений;

к) контролирует осуществление мероприятий по разведанию, охране и правильному использованию лесов, лесомелиорации и лесоустройству;

л) контролирует соблюдение колхозами, совхозами, предприятиями, учреждениями и другими организациями, а также гражданами законодательства об охране природы и выполнение мероприятий по сохранению и восстановлению природных ресурсов и животного мира; осуществляет контроль за соблюдением установленных правил охоты и рыбной ловли.

Статья 16. В области промышленности районный Совет депутатов трудящихся:

а) руководит промышленными предприятиями районного подчинения, обеспечивает выполнение производственно-финансовых планов, контролирует использование основных фондов и оборотных средств, качество выпускаемой продукции, утверждает итоги их финансово-хозяйственной деятельности, распределение в установленном порядке полученной прибыли;

б) принимает по согласованию с вышестоящими органами государственного управления решения об организации, реорганизации или ликвидации промышленных предприятий районного подчинения;

в) распределяет продукцию промышленных предприя-

тий районного подчинения, произведенную из местного сырья, отходов и сырья собственных заготовок предприятий;

г) принимает меры по развитию производства товаров народного потребления и местных строительных материалов на базе местного сырья, с использованием не распределяемых в централизованном порядке отходов производства предприятий, расположенных на территории района, а также по переработке продуктов сельского хозяйства; решает вопросы об использовании дополнительно выявленных ресурсов местного сырья, топлива и отходов промышленного и сельскохозяйственного производства;

д) оказывает помощь расположенным на территории района промышленным предприятиям вышестоящего подчинения в повышении эффективности производства, использовании материальных, трудовых и финансовых ресурсов, повышении производительности труда, улучшении социально-культурного и бытового обслуживания рабочих и служащих;

е) дает подлежащие обязательному рассмотрению заключения по вопросам, связанным с расширением действующих и строительством новых промышленных предприятий, зданий и сооружений, вносит в необходимых случаях предложения об организации, реорганизации или ликвидации промышленных предприятий вышестоящего подчинения на территории района;

ж) содействует работе промышленных предприятий в освоении новых форм планирования и экономического стимулирования, оказывает помощь в проведении экономического анализа их работы, выявлении и использовании резервов производства и ускорении технического прогресса;

з) принимает меры по организации новых и развитию действующих предприятий народных художественных промыслов и ремесел; выдает в установленном порядке разрешения на занятия промыслами и ремеслами гражданам, проживающим на территории района;

и) принимает меры к развитию рыболовного, охотничьего и иных промыслов.

Статья 17. В области строительства, планировки и застройки районный Совет депутатов трудящихся:

а) рассматривает схему районной планировки и представляет ее на утверждение в соответствующие вышестоящие органы государственного управления; в установленном порядке утверждает или согласовывает проекты планировки и застройки населенных пунктов;

б) осуществляет контроль за строительством, ведущимся на территории района: запрещает или приостанавливает стро-

ительство объектов жилищно-гражданского назначения, производимое с нарушением требований законодательства;

в) руководит строительными-ремонтными организациями районного подчинения, обеспечивает выполнение ими производственно-финансовых планов;

г) организует жилищное, коммунальное, дорожное, культурно-бытовое строительство, строительство объектов просвещения, здравоохранения, торговли, общественного питания и других объектов за счет средств, выделяемых местным Советам; решает с согласия колхозов, совхозов, предприятий учреждений и других организаций, расположенных на территории района, вопросы о совместном использовании их средств, выделяемых на жилищное, коммунальное, дорожное, культурно-бытовое строительство, строительство объектов просвещения, здравоохранения, торговли и общественного питания, а также в необходимых случаях об объединении средств, выступает заказчиком или определяет заказчика по этим видам строительства;

д) утверждает проекты и титульные списки по стройкам и объектам районного подчинения в пределах сметной стоимости, устанавливаемой законодательством Грузинской ССР;

е) производит в установленном порядке работы по реконструкции, расширению, ремонту и благоустройству жилых домов, объектов коммунального, культурно-бытового назначения, здравоохранения, просвещения, социального обеспечения и других объектов районного подчинения;

ж) в установленном порядке назначает государственные приемочные комиссии, рассматривает и утверждает акты по приемке в эксплуатацию законченных строительством объектов жилищно-гражданского назначения, а также принимает участие в приемке в эксплуатацию других законченных строительством объектов, расположенных на территории района.

Статья 18. В области дорожного строительства, транспорта и связи районный Совет депутатов трудящихся:

а) руководит строительством и ремонтом автомобильных дорог местного значения на территории района, содействует строительству и правильной эксплуатации автомобильных дорог общегосударственного, республиканского и областного значения;

б) привлекает в порядке, установленном законодательством, колхозы, совхозы, промышленные, транспортные, строительные и другие предприятия и хозяйственные организации к участию в строительстве и ремонте местных автомобильных дорог, контролирует рациональное использование рабочей силы и механизмов на строительстве и ремонте дорог;

в) руководит транспортными предприятиями и организациями районного подчинения;

г) осуществляет контроль за деятельностью транспортных предприятий и организаций вышестоящего подчинения по обслуживанию населения района;

д) утверждает маршруты и графики движения местного транспорта; контролирует работу по обеспечению безопасности движения транспорта и пешеходов;

е) обеспечивает учет автомобилей и других видов транспортных средств предприятий, учреждений, организаций и граждан; контролирует правильность использования автотранспорта, находящегося в личной собственности граждан;

ж) контролирует организацию обслуживания пассажиров на вокзалах, в аэропортах и на пристанях;

з) осуществляет контроль за работой предприятий и организаций связи по обслуживанию населения района, оказывает им помощь в развитии телефонной и почтовой связи, радиотелевизионной и телевидения, в ремонте и охране линий связи.

Статья 19. В области жилищного, коммунального хозяйства и благоустройства районный Совет депутатов трудящихся:

а) руководит жилищным и коммунальным хозяйством, а также благоустройством населенных пунктов, предприятиями и организациями коммунального хозяйства и благоустройства районного подчинения, обеспечивает выполнение ими производственно-финансовых планов;

б) осуществляет контроль за состоянием и правильной эксплуатацией жилищного фонда, коммунальных предприятий и сооружений, принадлежащих предприятиям, учреждениям и организациям, а также контроль за содержанием кооперативных жилых домов и жилых домов, находящихся в личной собственности граждан, принимает меры по обеспечению населения топливом;

в) распределяет жилищный фонд, принадлежащий Совету; контролирует правильность распределения жилой площади в домах государственных, кооперативных и иных общественных организаций; выдает в установленных случаях гражданам единые ордера на заселение жилой площади;

г) принимает решения об организации жилищно-строительных кооперативов; регистрирует Уставы и осуществляет контроль за деятельностью жилищно-строительных кооперативов;

д) принимает меры по электрификации, водоснабжению, канализации и газоснабжению населенных пунктов района; осуществляет руководство эксплуатацией электрических, во-

допроводных, канализационных, тепловых и газовых сетей сооружений районного подчинения, рассматривает и дает заключения по планам строительства указанных сетей и сооружений предприятиями, учреждениями и организациями вышестоящего подчинения; контролирует строительство и эксплуатацию очистных сооружений и устройств;

е) привлекает в установленном порядке предприятия, учреждения и организации вышестоящего подчинения к участию в работе по благоустройству населенных пунктов; осуществляет контроль за благоустройством территории всех предприятий и организаций, расположенных в районе;

ж) осуществляет контроль за обеспечением топливом и другими видами коммунальных услуг учреждений народного образования, культуры, здравоохранения и социального обеспечения, за проведением ремонта их помещений и созданием необходимых жилищно-бытовых условий работникам этих учреждений, привлекает расположенные на территории района предприятия и организации с их согласия к участию в выполнении указанных мероприятий;

з) принимает меры по расширению и охране зеленых насаждений, содействует развитию общественной инициативы в деле благоустройства и озеленении населенных пунктов района;

и) осуществляет контроль за деятельностью исполкомов нижестоящих Советов, а также предприятий, учреждений и организаций, независимо от их подчинения, по учету граждан, нуждающихся в жилье;

к) обеспечивает содержание в надлежащем состоянии кладбищ, братских могил и иных мест захоронения.

Статья 20. В области торговли и общественного питания районный Совет депутатов трудящихся:

а) руководит государственной и кооперативной торговлей, а также общественным питанием на территории района, предприятиями и организациями торговли и общественного питания районного подчинения;

б) осуществляет контроль за работой предприятий и организаций торговли и общественного питания вышестоящего подчинения;

в) утверждает плановые задания по товарообороту предприятиям и организациям торговли и общественного питания районного подчинения; утверждает по представлению райпотребсоюза планы розничного товарооборота организациям потребительской кооперации по сельским и поселковым Советам;

г) принимает меры по расширению торговли сельскохо-

зайственными продуктами через потребительскую кооперацию на комиссионных началах;

д) контролирует соблюдение Уставов потребительских обществ, демократических основ управления делами потребительской кооперации;

е) принимает меры по развитию колхозной торговли, строительству и благоустройству колхозных рынков; устанавливает в порядке и в пределах, определяемых законодательством, размеры разового сбора и ставки платы за услуги, оказываемые на колхозных рынках;

ж) контролирует работу организаций государственной торговли и потребительской кооперации по закупке, хранению, переработке и продаже сельскохозяйственных продуктов, дикорастущих плодов и ягод;

з) контролирует соблюдение цен, правил торговли, состояние весоизмерительных приборов, а также соблюдение санитарных правил на предприятиях, в организациях торговли и общественного питания, на рынках и в других местах торговли;

и) принимает меры по вовлечению в товарооборот местных ресурсов промышленных и продовольственных товаров; осуществляет мероприятия по повышению культуры обслуживания, внедрению новых форм торговли.

Статья 21. В области бытового обслуживания районный Совет депутатов трудящихся;

а) руководит бытовым обслуживанием населения, предприятиями и организациями бытового обслуживания районного подчинения, обеспечивает выполнение производственно-финансовых планов, контролирует использование основных фондов и оборотных средств, утверждает итоги их финансово-хозяйственной деятельности, распределение в установленном порядке полученной прибыли;

б) осуществляет контроль за работой предприятий и организаций бытового обслуживания вышестоящего подчинения; контролирует качество бытовых услуг и правильное применение прейскурантов на услуги, оказываемые предприятиями бытового обслуживания;

в) принимает по согласованию с вышестоящими органами государственного управления решения об организации, реорганизации или ликвидации предприятий и организаций бытового обслуживания районного подчинения;

г) осуществляет мероприятия по повышению культуры обслуживания, организует внедрение новых форм и видов бытового обслуживания населения.

Статья 22. В области народного образования районный Совет депутатов трудящихся:

а) руководит делом народного образования, дошкольного и внешкольного воспитания детей; обеспечивает всеобщее обязательное обучение; осуществляет учет детей школьного возраста;

б) осуществляет контроль за работой не состоящих на районном бюджете детских домов, детских дошкольных и внешкольных учреждений;

в) принимает меры по укреплению учебно-материальной базы школ, детских домов, школ-интернатов, детских дошкольных и внешкольных учреждений;

г) распределяет в установленном порядке фонд всеобуча, осуществляет контроль за его использованием;

д) решает, в случаях и в порядке установленных законодательством, вопросы о предоставлении гражданам льгот по содержанию детей в школах-интернатах, интернатах при школах, а также по плате за питание детей в школах (группах) с продленным днем;

е) обеспечивает устройство детей, оставшихся без родителей, в детские дома, школы-интернаты, интернаты при школах и на воспитание в семьи граждан; решает вопросы усыновления; руководит делом опеки и попечительства над несовершеннолетними, осуществляет охрану прав несовершеннолетних; организует работу по предупреждению безнадзорности несовершеннолетних;

ж) принимает меры по организации досуга детей во внешкольное время по месту их жительства, разрабатывает и осуществляет меры по предупреждению детской беспризорности и правонарушений среди несовершеннолетних.

Статья 23. В области культурно-просветительной работы и науки районный Совет депутатов трудящихся:

а) руководит культурно-просветительной работой, культурно-просветительными организациями и учреждениями районного подчинения, принимает меры по укреплению их материально-финансовой базы, контролирует деятельность других организаций и учреждений культуры независимо от подчиненности;

б) принимает меры по организации необходимого комплекса учреждений культуры в каждом крупном населенном пункте;

в) осуществляет контроль за использованием средств культурных фондов колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций и в необходимых случаях принимает по

согласованию с ними меры к централизованному использованию указанных средств;

г) руководит кинообслуживанием населения, принимает меры по расширению киносети;

д) принимает меры по развитию народного творчества и художественной самодеятельности; организует проведение общерайонных мероприятий в области культуры;

е) содействует развитию науки; оказывает помощь в работе расположенным на территории района научно-исследовательским учреждениям, высшим и средним специальным учебным заведениям;

ж) содействует внедрению в быт новых гражданских образцов;

з) обеспечивает учет и охрану исторических, историко-революционных и мемориальных комплексов и памятников, памятников воинской и трудовой славы, культуры, искусства, архитектуры, археологии и заповедных мест, расположенных на территории района;

и) содействует деятельности районной организации общества «Знание» Грузинской ССР.

Статья 24. В области здравоохранения, физической культуры и спорта районный Совет депутатов трудящихся:

а) руководит делом здравоохранения в районе, учреждениями здравоохранения районного подчинения, принимает меры по укреплению их материально-технической базы, организации медицинской помощи населению;

б) осуществляет контроль за работой учреждений здравоохранения вышестоящего подчинения;

в) проводит мероприятия по обеспечению соблюдения санитарных правил содержания жилых и общественных зданий и надлежащего санитарного состояния населенных пунктов; принимает меры по организации санитарно-просветительной работы среди населения;

г) обеспечивает проведение мероприятий по предупреждению, снижению интенсивности и устранению шума в производственных, жилых и общественных зданиях, во дворах, на улицах и площадях населенных пунктов;

д) осуществляет государственный контроль за соблюдением правил охраны атмосферного воздуха, вод, почвы и природной среды, в том числе санитарных требований в этой области;

е) обеспечивает проведение мероприятий по предупреждению распространения инфекционных заболеваний, а также по их ликвидации; в случае угрозы возникновения или распространения эпидемических инфекционных заболеваний вво-

дит в установленном порядке на территории района особые условия и режимы труда, учебы, передвижения и перевозок, направленные на предупреждение распространения и ликвидацию этих заболеваний;

ж) организует охрану материнства и детства, обеспечивает проведение оздоровительных мероприятий среди детей и подростков, контролирует организацию медицинской помощи детям и подросткам;

з) принимает участие в решении вопросов о признании местности курортом, установлении границ округов санитарной охраны курортов и определении их режима;

и) руководит делом опеки и попечительства над совершеннолетними лицами, признанными судом недееспособными или ограниченно дееспособными;

к) направляет деятельность районной организации общества Красного Креста Грузинской ССР;

л) руководит делом физической культуры и спорта: организует проведение общерайонных спортивных мероприятий;

м) утверждает планы размещения на территории района спортивных зданий и сооружений независимо от подчиненности;

н) принимает меры по развитию зон массового отдыха, их оснащению и благоустройству, осуществляет контроль за использованием этих зон.

Статья 25. В области труда и подготовки кадров районный Совет депутатов трудящихся:

а) ведет учет и регулирует распределение трудовых ресурсов на территории района, принимает меры по их рациональному использованию; организует трудоустройство граждан;

б) осуществляет контроль за соблюдением законодательства о труде, правил охраны труда и техники безопасности на предприятиях, в учреждениях и организациях;

в) утверждает планы трудоустройства молодежи, оканчивающей общеобразовательные школы, и обеспечивает их выполнение всеми предприятиями, учреждениями и организациями;

г) оказывает помощь в работе училищ механизации сельского хозяйства, а также учебных заведений профессионально-технического образования и комплектовании их учащимися; осуществляет контроль за подготовкой и переподготовкой кадров массовых профессий в колхозах, совхозах, на предприятиях, в учреждениях и других организациях;

д) обеспечивает выполнение планов организованного набора рабочих и переселения; осуществляет контроль за вы-

полнением предприятиями и организациями обязательств по созданию рабочим, прибывшим по организованному набору, и переселяемому населению необходимых производственных и жилищно-бытовых условий;

е) содействует развитию на предприятиях, в учреждениях и организациях социалистического соревнования, внедрению научной организации труда, распространению передовых методов труда и повышению его производительности, укреплению трудовой и производственной дисциплины;

ж) планирует контингент работников народного образования, культуры, здравоохранения и других работников, необходимых для района, обеспечивает правильную расстановку, использование и повышение квалификации этих кадров;

з) устанавливает дни и часы работы предприятий и организаций, связанных с обслуживанием населения района.

Статья 26. В области социального обеспечения районный Совет депутатов трудящихся:

а) руководит делом социального обеспечения; обеспечивает своевременное и правильное назначение и выплату установленных законодательством пенсий и пособий, предоставление гражданам предусмотренных законодательством льгот и преимуществ;

б) осуществляет контроль за своевременным внесением отчислений средств колхозов в централизованный союзный фонд социального обеспечения колхозников и в централизованный союзный фонд социального страхования колхозников, образует районный совет социального обеспечения колхозников и контролирует его деятельность;

в) возбуждает в порядке, предусмотренном законодательством, ходатайства об установлении персональных пенсий;

г) проводит мероприятия по трудоустройству инвалидов, членов семей военнослужащих, погибших воинов и партизан, организует профессиональное обучение инвалидов; обеспечивает организацию производств с использованием труда инвалидов;

д) рассматривает вопросы, связанные с направлением граждан в учреждения социального обеспечения; контролирует работу учреждений социального обеспечения, расположенных на территории района;

е) руководит делом опеки и попечительства над совершеннолетними лицами, которые по состоянию здоровья не могут самостоятельно осуществлять свои права и выполнять свои обязанности, принимает меры к улучшению их материально-бытовых условий;

ж) осуществляет контроль за работой органов врачебно-трудовой экспертизы;

з) осуществляет контроль за правильным назначением и выплатой исполнительными комитетами сельских, поселковых и городских (городов районного подчинения) Советов пособий лицам, не имеющим права на получение пенсий;

и) оказывает помощь в работе обществ слепых и глухонемых.

Статья 27. В области осуществления народного контроля, обеспечения социалистической законности, охраны государственного, общественного порядка и прав граждан районный Совет депутатов трудящихся:

а) образует районный комитет народного контроля и руководит его деятельностью; принимает меры по координации участия трудящихся в осуществлении государственного и общественного контроля на территории района;

б) обеспечивает соблюдение законов Союза ССР, Грузинской ССР, а в автономной республике — также законов Абхазской АССР, Аджарской АССР, и других актов вышестоящих органов государственной власти и органов государственного управления, охрану государственного и общественного порядка, социалистической собственности, прав и охраняемых законом интересов граждан, государственных учреждений, предприятий, кооперативных и иных общественных организаций; организует разъяснение законодательства и оказание юридической помощи населению; ведет борьбу с излишествами, расточительством и местничеством в хозяйствах района;

в) отменяет в необходимых случаях приказы и распоряжения руководителей подчиненных Совету органов управления, а также предприятий, учреждений и организаций районного подчинения; отменяет противоречащие законодательству решения общих собраний членов колхозов (собраний уполномоченных), общих собраний пайщиков потребительских обществ (собраний уполномоченных), собраний уполномоченных, расположенных на территории района межколхозных и государственно-колхозных предприятий и организаций, правлений колхозов, райпотребсоюза и других кооперативных организаций, советов межколхозных и государственно-колхозных предприятий и организаций, жилищно-строительных кооперативов;

г) приостанавливает исполнение противоречащих законодательству приказов и распоряжений руководителей предприятий, учреждений и организаций вышестоящего подчинения по вопросам землепользования, застройки населенных пунк-

тов, благоустройства, жилищного, коммунального и культурно-бытового строительства, охраны природы и памятников культуры, социально-культурного и бытового обслуживания населения и сообщает об этом соответствующим вышестоящим органам;

д) обеспечивает своевременное и правильное рассмотрение и разрешение предложений, заявлений и жалоб граждан; проверяет состояние дел по рассмотрению предложений, заявлений и жалоб граждан в колхозах, совхозах, на предприятиях, в учреждениях и других организациях, расположенных на территории района, заслушивает по этим вопросам отчеты их руководителей;

е) принимает в случаях и в порядке, определяемых законодательством, решения, предусматривающие за их нарушение административную ответственность в установленных пределах;

ж) осуществляет руководство подчиненными органами внутренних дел; обеспечивает соблюдение правил паспортной системы;

з) наблюдает за деятельностью исправительно-трудовых учреждений, расположенных на территории района, в пределах прав, предоставленных законодательством Союза ССР и Грузинской ССР, а в автономных республиках также законодательством Абхазской АССР и Аджарской АССР.

и) руководит районным архивом и работой органов записи актов гражданского состояния;

к) содействует органам суда, прокуратуры и другим органам юстиции в их работе;

л) руководит деятельностью добровольных народных дружин по охране общественного порядка и товарищеских судов;

м) руководит делом противопожарной охраны на территории района, осуществляет контроль за работой добровольных пожарных дружин;

н) принимает меры по предупреждению стихийных бедствий и ликвидации их последствий, привлекает в необходимых случаях колхозы, совхозы, предприятия, учреждения и другие организации, а также население на борьбу со стихийными бедствиями и на ликвидацию их последствий;

о) организует работу по охране жизни людей на реках, озерах, прибрежных участках морей, водохранилищах и иных водоемах;

п) контролирует соблюдение законодательства о религиозных культах.

Статья 28. В области оборонной работы районный Совет депутатов трудящихся:

а) обеспечивает исполнение Закона СССР о всеобщей воинской обязанности всеми должностными лицами и гражданами, а также предприятиями, учреждениями и организациями;

б) руководит гражданской обороной на территории района;

в) оказывает содействие в проведении призыва граждан на действительную военную службу, а также в организации и проведении учебных сборов и начальной военной подготовки;

г) контролирует соблюдение законодательства о льготах и преимуществах гражданам, уволенным в запас и демобилизованным из рядов Вооруженных Сил СССР;

д) ведет работу по военно-патриотическому воспитанию населения, особенно молодежи, пропаганде боевых традиций; развивает шефские связи коллективов трудящихся с воинскими частями; содействует работе добровольных оборонных обществ.

Статья 29. Районный Совет депутатов трудящихся рассматривает и возбуждает ходатайства о награждении орденами и медалями СССР, присвоении почетного звания «Матери-героиня», награждении наградами Грузинской ССР, а в автономной республике — и наградами Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Статья 30. Районный Совет депутатов трудящихся, кроме вопросов, предусмотренных настоящим Законом, а в автономной республике — и Законом о районном Совете депутатов трудящихся Абхазской АССР и Аджарской АССР, решает и другие вопросы государственного, хозяйственного и социально-культурного строительства, отнесенные к его ведению законодательством Союза ССР, Грузинской ССР, а в автономной республике и законодательством Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Г Л А В А III

ОРГАНИЗАЦИЯ РАБОТЫ РАЙОННОГО СОВЕТА ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ

1. СЕССИЯ РАЙОННОГО СОВЕТА ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ

Статья 31. Сессия районного Совета депутатов трудящихся созывается исполнительным комитетом Совета не реже шести раз в год, то есть одного раза в два месяца.

Сессия районного Совета может быть также созвана по

требованию не менее одной трети общего числа депутатов районного Совета.

Статья 32. Первая сессия вновь избранного районного Совета депутатов трудящихся созывается исполнительным комитетом районного Совета предыдущего созыва не позднее чем в двухнедельный срок после выборов и открывается одним из старейших по возрасту депутатов. Последующие сессии районного Совета открываются председателем исполнительного комитета Совета.

Для ведения сессии районный Совет избирает из числа депутатов председателя и секретаря.

Первая сессия районного Совета депутатов трудящихся во вновь образованном районе созывается не позднее, чем в двухнедельный срок со дня образования района, а в случае проведения выборов в Совет вновь образованного района — не позднее чем в двухнедельный срок со дня выбора в соответствующий районный Совет.

Первая сессия районного Совета вновь образованного района республиканского (Грузинской ССР, Абхазской АССР, Аджарской АССР) подчинения созывается соответственно Президиумом Верховного Совета Грузинской ССР, Президиумом Верховного Совета Абхазской АССР и Аджарской АССР, а в Юго-Осетинской автономной области — исполнительным комитетом областного Совета депутатов трудящихся Юго-Осетинской автономной области.

Статья 33. Решение исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся о времени созыва и месте проведения сессии, а также о вопросах, вносимых на рассмотрение Совета, исполнительный комитет районного Совета сообщает депутатам и доводит до сведения населения не позднее чем за десять дней до открытия сессии.

Статья 34. Протокол сессии Совета подписывается председателем и секретарем сессии.

Статья 35. Сессия районного Совета депутатов трудящихся правомочна при наличии не менее двух третей общего числа депутатов районного Совета.

В работе сессии районного Совета могут принимать участие с правом совещательного голоса депутаты вышестоящих Советов, а также приглашенные на сессию депутаты нижестоящих Советов, представители колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций.

Статья 36. Вопросы на рассмотрение сессии районного Совета депутатов трудящихся вносятся исполнительным комитетом, постоянными комиссиями и депутатами районного Совета.

Предложения к повестке дня сессии районного Совета могут представляться районными органами общественных организаций.

Повестка дня и порядок работы сессии утверждается районным Советом. Включение в повестку дня сессии того или иного вопроса производится по решению районного Совета, принятому простым большинством голосов общего числа депутатов Совета.

Статья 37. На сессии районного Совета депутатов трудящихся может быть рассмотрен и решен любой вопрос, отнесенный к ведению районного Совета, при этом только на сессиях могут быть рассмотрены и решены следующие вопросы:

а) признание подномочий депутатов; сложение депутатских полномочий по личным заявлениям депутатов;

б) избрание исполнительного комитета и изменение его состава; образование, избрание постоянных комиссий и изменение их состава;

в) отчеты о работе исполнительного комитета и постоянных комиссий;

г) образование отделов и управлений исполнительного комитета, утверждение и освобождение от должности их руководителей;

д) утверждение структуры и штатов исполнительного комитета, его отделов и управлений, исходя из принятых в Грузинской ССР нормативов и установленной для данного исполкома численности административно-управленческого персонала;

е) образование районного комитета народного контроля, утверждение его состава, назначение и освобождение от должности председателя комитета народного контроля;

ж) образование административных и наблюдательных комиссий, комиссий по делам несовершеннолетних при исполнительном комитете;

з) утверждение председателя районного народного суда;

и) утверждение сводных перспективных и годовых планов развития районного хозяйства и социально-культурного строительства района; утверждение плановых заданий по государственным закупкам колхозам, совхозам и другим сельскохозяйственным предприятиям;

к) утверждение планов мероприятий по выполнению наказов избирателей;

л) принятие решений по запросам депутатов;

м) утверждение бюджета района и отчета о его исполнении;

н) утверждение решений исполнительного комитета о направлении доходов, дополнительно полученных при исполнении районного бюджета, а также сумм превышения доходов над расходами, образующихся на конец года в результате перераспределения доходов или экономии по расходам;

о) рассмотрение схемы районной планировки и представление ее на утверждение в соответствующие вышестоящие органы государственного управления.

Статья 38. Решения районного Совета депутатов трудящихся принимаются открытым голосованием простым большинством голосов общего числа депутатов районного Совета и подписываются председателем и секретарем исполнительного комитета Совета.

Решения районного Совета об избрании или изменении состава исполнительного комитета подписываются председателем и секретарем сессии Совета.

Статья 39. Решения районного Совета депутатов трудящихся, предусматривающие за их нарушение административную ответственность, вступают в силу через 15 дней после их опубликования в печати и действуют на протяжении срока, указанного в решении, но не более срока полномочий Совета.

В не терпящих отлагательства случаях (стихийное бедствие, эпидемии, эпизоотии) решение может быть введено в действие со дня его опубликования.

Статья 40. Решения районного Совета депутатов трудящихся доводятся исполнительным комитетом районного Совета до сведения заинтересованных организаций, должностных лиц и граждан не позднее чем в семидневный срок.

Содержащиеся в решениях районного Совета предложения и рекомендации в адрес расположенных на территории района предприятий, учреждений и организаций вышестоящего подчинения должны быть рассмотрены руководителями этих организаций и результаты рассмотрения сообщены Совету не позднее чем в десятидневный срок.

Статья 41. Решения районного Совета депутатов трудящихся могут быть отменены вышестоящим Советом депутатов трудящихся и приостановлены исполнительным комитетом вышестоящего Совета.

Решение районного Совета депутатов трудящихся района республиканского (Грузинской ССР, Абхазской АССР и Аджарской АССР) подчинения могут быть отменены соответственно Президиумом Верховного Совета Грузинской ССР, Президиумом Верховного Совета Абхазской АССР и Аджарской АССР и приостановлены Советом Министров Грузин-

ской ССР, Советом Министров Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Статья 42. Районный Совет депутатов трудящихся имеет право отменять решения и распоряжения нижестоящих Советов депутатов трудящихся и их исполнительных комитетов.

2. ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ РАЙОННОГО СОВЕТА ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ

Статья 43. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся является исполнительным и распорядительным органом районного Совета, избираемым из числа депутатов в составе: председателя, заместителей председателя, секретаря и от пяти до девяти членов исполнительного комитета.

Численный состав исполнительного комитета районного Совета устанавливается районным Советом.

Статья 44. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся района республиканского (Грузинской ССР) подчинения непосредственно подотчетен избравшему его Совету, а также Совету Министров Грузинской ССР.

Исполнительный комитет районного Совета района республиканского (Абхазской АССР и Аджарской АССР) подчинения непосредственно подотчетен избравшему его Совету, а также Совету Министров Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Исполнительный комитет районного Совета Юго-Осетинской автономной области непосредственно подотчетен избравшему его Совету, а также исполнительному комитету областного Совета депутатов трудящихся Юго-Осетинской автономной области.

Статья 45. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся руководит государственным, хозяйственным и социально-культурным строительством на территории района на основе решений районного Совета и вышестоящих органов государственной власти и органов государственного управления.

Исполнительный комитет районного Совета рассматривает и решает вопросы, отнесенные к ведению Совета, за исключением тех вопросов, которые в соответствии со статьей 37 настоящего Закона должны рассматриваться и решаться только на сессиях Совета.

Статья 46. Исполнительный комитет районного Совета де-

путатов трудящихся созывает сессии Совета и обеспечивает их подготовку, организует предварительное обсуждение населением проектов решений Совета по важнейшим вопросам.

Статья 47. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся в период между сессиями Совета координирует работу постоянных комиссий Совета, привлекает их к подготовке вопросов, обсуждаемых на сессиях Совета и заседаниях исполнительного комитета, знакомит комиссии с планами работы исполнительного комитета, с решениями вышестоящих государственных органов, обобщает и распространяет опыт постоянных комиссий, обеспечивает их техническое обслуживание, рассматривает внесенные комиссиями предложения.

Статья 48. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся оказывает необходимую помощь депутатам в выполнении ими депутатских обязанностей, в подготовке и проведении отчетов перед избирателями, информирует депутатов о ходе выполнения решений Совета, о мерах, принятых по критическим замечаниям и предложениям депутатов, высказанным ими на сессиях Совета, и об основных вопросах своей работы в период между сессиями Совета.

Статья 49. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся представляет на утверждение Совета сводные перспективные и годовые планы развития районного хозяйства и социально-культурного строительства района, бюджет района и отчет об исполнении бюджета.

Исполнительный комитет докладывает районному Совету депутатов трудящихся о ходе выполнения планов развития районного хозяйства и социально-культурного строительства района и бюджета.

Статья 50. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся представляет на утверждение Совета планы мероприятий по выполнению наказов избирателей и организует их исполнение, информирует депутатов и население о ходе выполнения наказов.

Статья 51. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся осуществляет руководство работой исполнительных комитетов сельских, поселковых и городских (городов районного подчинения) Советов и оказывает им помощь в организации их деятельности, изучает и обобщает опыт нижестоящих Советов, их исполнительных комитетов и постоянных комиссий.

Статья 52. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся руководит отделами и управлениями исполнительного комитета, предприятиями, учреждениями и ор-

ганизациями районного подчинения, в период между сессиями Совета с последующим утверждением на очередной сессии назначает исполняющими обязанности и отстраняет от исполнения обязанностей руководителей отделов и управлений исполнительного комитета.

Исполнительный комитет районного Совета назначает и освобождает от должности иных руководящих работников отделов и управлений исполнительного комитета, руководителей предприятий, учреждений и организаций районного подчинения (согласно перечню должностей, утверждаемому исполнительным комитетом районного Совета по согласованию с вышестоящим органом государственного управления).

Исполнительный комитет районного Совета может принимать к своему рассмотрению вопросы, отнесенные к ведению его отделов и управлений.

Статья 53. Назначение и освобождение от должности руководителей, находящихся в вышестоящем подчинении предприятий и организаций торговли, общественного питания и бытового обслуживания, организаций и учреждений здравоохранения, социального обеспечения и культуры, расположенных на территории района и имеющих важное значение для обслуживания его населения, производится только по согласованию с исполнительным комитетом районного Совета депутатов трудящихся.

Статья 54. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся в соответствии с законодательством обеспечивает на территории района осуществление необходимых мероприятий по подготовке и проведению выборов в Верховный Совет СССР, Верховный Совет Грузинской ССР, Верховные Советы Абхазской АССР и Аджарской АССР, местные Советы депутатов трудящихся, а также в районные (городские) народные суды Грузинской ССР.

Статья 55. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся принимает решения и дает распоряжения в пределах предоставленных ему прав и в соответствии с законодательством СССР и законодательством Грузинской ССР, а в автономной республике — и законодательством Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Статья 56. Заседания исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся созываются по мере необходимости, но не менее двух раз в месяц.

Заседания исполнительного комитета районного Совета правомочны при наличии не менее двух третей общего состава исполнительного комитета Совета.

В заседаниях исполнительного комитета районного Со-

вета могут принимать участие с правом совещательного голоса председатели и члены постоянных комиссий, депутаты Совета, руководители отделов и управлений исполнительного комитета Совета, не входящие в его состав, а также приглашенные на заседание исполнительного комитета Совета представители колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других государственных и общественных организаций.

Решения исполнительного комитета районного Совета принимаются простым большинством голосов всего состава исполнительного комитета и подписываются председателем и секретарем исполнительного комитета Совета.

Распоряжения исполнительного комитета районного Совета подписываются председателем исполнительного комитета Совета.

Статья 57. Решения и распоряжения исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся, района республиканского (Грузинской ССР) подчинения могут быть отменены районным Советом депутатов трудящихся и Советом Министров Грузинской ССР.

Решения и распоряжения исполнительного комитета районного Совета района республиканского (Абхазской АССР и Аджарской АССР) подчинения могут быть отменены районным Советом депутатов трудящихся и Советом Министров Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Решения и распоряжения исполнительного комитета районного Совета Юго-Осетинской автономной области могут быть отменены районным Советом депутатов трудящихся и исполнительным комитетом областного Совета депутатов трудящихся Юго-Осетинской автономной области.

Статья 58. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся имеет право отменить решения и распоряжения нижестоящих исполнительных комитетов и приостанавливать решения нижестоящих Советов депутатов трудящихся.

Статья 59. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся принимает меры по привлечению широких масс населения к участию в управлении государственными и общественными делами как непосредственно, так и через поселковые, сельские, уличные, квартальные, домовые комитеты, добровольные народные дружины по охране общественного порядка, товарищеские суды, женские советы, родительские комитеты и другие органы общественной самодеятельности, оказывает им всестороннюю помощь в работе.

Статья 60. Председатель исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся обеспечивает руковод-

ство и организует работу исполнительного комитета, выполнение решений районного Совета и его исполнительного комитета, дает распоряжения.

Председатель исполнительного комитета районного Совета является распорядителем кредитов по районному бюджету и распорядителем текущего счета исполкома районного Совета в учреждениях Государственного банка СССР.

Статья 61. Заместители председателя исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся ведают согласно распределению обязанностей отраслями хозяйственного и социально-культурного строительства, деятельностью соответствующих отделов и управлений исполкома, организуют выполнение решений Совета и его исполнительного комитета в этих отраслях.

Статья 62. Секретарь исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся организует подготовку материалов на рассмотрение районного Совета, его исполнительного комитета, обеспечивает своевременное доведение до заинтересованных предприятий, учреждений и организаций решений Совета и исполнительного комитета, отвечает за состояние делопроизводства, учета и отчетности.

На время отсутствия секретаря (болезнь, отпуск и др.) его обязанности возлагают на одного из членов исполнительного комитета.

Статья 63. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся не реже одного раза в год отчитывается о своей работе перед избравшим его Советом, а также на собраниях трудящихся по колхозам, совхозам, предприятиям, учреждениям, другим организациям и по месту жительства граждан.

Статья 64. По истечении полномочий районного Совета депутатов трудящихся исполнительный комитет районного Совета сохраняет свои полномочия до образования вновь избранным районным Советом нового исполнительного комитета.

Статья 65. Отделы и управления исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся образуются в соответствии с законодательством Грузинской ССР, а в автономной республике также законодательством Абхазской АССР и Аджарской АССР и состоят на бюджете или на хозяйственном расчете.

Структура и штаты исполнительного комитета районного Совета, его отделов и управлений определяются, исходя из принятых в Грузинской ССР нормативов и установленной для данного исполкома численности административно-управлен-

ческого персонала. Штаты определяются в установленном порядке в пределах фонда заработной платы.

Компетенция отделов и управлений исполнительных комитетов районных Советов определяется Положениями, утверждаемыми Советом Министров Грузинской ССР, а в автономной республике — Советом Министров Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Статья 66. Отделы и управления исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся подчиняются в своей деятельности как районному Совету и его исполнительному комитету, так и соответствующему вышестоящему отраслевому органу государственного управления.

Статья 67. Руководители отделов и управлений исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся издают в пределах компетенции отделов и управлений приказы на основании и во исполнение решений и распоряжений районного Совета, его исполнительного комитета, а также актов вышестоящих органов государственной власти и органов государственного управления.

Статья 68. Отделы и управления исполнительного комитета районного Совета депутатов трудящихся отчитываются о своей работе перед Советом и его исполнительным комитетом, а также на собраниях трудящихся по колхозам, совхозам, предприятиям, учреждениям, другим организациям и по месту жительства граждан.

Статья 69. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся осуществляет руководство и контроль за деятельностью административных и наблюдательных комиссий, а также комиссий по делам несовершеннолетних, образуемых районным Советом при исполнительном комитете. Компетенция указанных комиссий определяется Положениями, утверждаемыми Президиумом Верховного Совета Грузинской ССР, а в автономной республике — Президиумом Верховного Совета Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Районный Совет образует при исполнительном комитете также другие комиссии, необходимость которых устанавливается законодательством Союза ССР и Грузинской ССР, а в автономной республике — также законодательством Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Исполнительный комитет районного Совета по вопросам своей деятельности может образовывать иные комиссии, задачи которых определяются при их образовании.

3. ПОСТОЯННЫЕ КОМИССИИ РАЙОННОГО СОВЕТА ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ

Статья 70. Районный Совет депутатов трудящихся для изучения, предварительного рассмотрения и подготовки вопросов, относящихся к ведению Советов, и активного содействия осуществлению его решений образует на срок своих полномочий постоянные комиссии.

Постоянные комиссии призваны своей деятельностью способствовать непрерывной и эффективной работе Совета.

Статья 71. Основными задачами постоянных комиссий районного Совета депутатов трудящихся являются:

разработка предложений для рассмотрения районным Советом и его исполнительным комитетом;

подготовка заключения по вопросам, внесенным на рассмотрение районного Совета и его исполнительного комитета;

участие в организаторской работе по практическому осуществлению решений районного Совета, его исполнительного комитета и решений вышестоящих государственных органов;

контроль за деятельностью отделов и управлений исполнительного комитета районного Совета, предприятий, учреждений и организаций по проведению в жизнь решений районного Совета, его исполнительного комитета и вышестоящих государственных органов, а также по соблюдению законодательства Союза ССР, Грузинской ССР, а в автономной республике — и законодательства Абхазской АССР и Аджарской АССР.

Статья 72. Постоянные комиссии избираются районным Советом депутатов трудящихся из числа депутатов Совета в составе председателя и членов комиссии.

Численный состав постоянной комиссии определяется районным Советом.

Каждая постоянная комиссия избирает из числа своих членов секретаря комиссии, а в случае необходимости — заместителя председателя комиссии.

В состав постоянных комиссий не могут быть избраны депутаты, входящие в состав исполнительного комитета районного Совета, а также депутаты — народные судьи и прокурор района.

Статья 73. Постоянные комиссии ответственны перед районным Советом депутатов трудящихся и ему подотчетны.

Постоянные комиссии периодически отчитываются перед Советом о своей деятельности.

Статья 74. Районный Совет депутатов трудящихся образует мандатную комиссию, планово-бюджетную комиссию,

комиссию по социалистической законности и охране общественного порядка, комиссию по делам молодежи, а также, с учетом местных условий, постоянные комиссии по отраслям хозяйственного и социально-культурного строительства.

Статья 75. Мандатная комиссия районного Совета депутатов трудящихся:

а) проверяет полномочия депутатов Совета и представляет на рассмотрение Совета предложения о признании полномочий избранных депутатов, либо о кассировании выборов отдельных депутатов;

б) подготавливает и вносит в исполнительный комитет районного Совета предложения по вопросам проведения выборов депутатов Совета вместо выбывших;

в) дает заключения по вопросам, связанным с неприкосновенностью и отзывом депутата, а также по заявлениям депутатов об освобождении их от выполнения депутатских обязанностей.

Статья 76. Планово-бюджетная комиссия районного Совета депутатов трудящихся:

а) рассматривает внесенные исполнительным комитетом на утверждение Совета сводные перспективные и годовые планы развития районного хозяйства и социально-культурного строительства района и дает по ним свои заключения;

б) рассматривает внесенный исполнительным комитетом на утверждение Совета бюджет района, отчет о его исполнении и дает по ним свое заключение;

в) рассматривает и согласует поступившие от других постоянных комиссий Совета замечания и предложения по планам развития районного хозяйства и социально-культурного строительства района, бюджету района и отчету о его исполнении;

г) ведет работу по выявлению внутрихозяйственных резервов и дополнительных доходов бюджета и усилению режима экономии при расходовании государственных средств;

д) осуществляет контроль за выполнением планов развития районного хозяйства и социально-культурного строительства района и исполнением бюджета района;

е) принимает участие в подготовке других плановых и бюджетно-финансовых вопросов, вносимых на рассмотрение Совета и его исполнительного комитета.

Статья 77. Комиссия по социалистической законности и охране общественного порядка районного Совета депутатов трудящихся:

а) принимает участие в разработке и осуществлении ме-

роприятий по обеспечению социалистической законности охраны общественного порядка на территории района;

б) дает заключения по проектам решений районного Совета, предусматривающих за их нарушение административную ответственность;

в) участвует в проверке соблюдения социалистической законности в отделах и управлениях исполнительного комитета Совета, в колхозах, совхозах, на предприятиях, в учреждениях и других организациях, проверке состояния дел по рассмотрению предложений, заявлений, жалоб граждан и организации их приема;

г) оказывает помощь в работе добровольных народных дружин по охране общественного порядка и товарищеских судов, участвует в организации правовой пропаганды среди населения.

Статья 78. Комиссия по делам молодежи районного Совета депутатов трудящихся:

а) подготавливает и вносит на рассмотрение Совета и его исполнительного комитета проекты решений и другие предложения по вопросам воспитания, образования, профессионального обучения, труда, быта, отдыха и охраны здоровья молодежи, ее участия в государственном, хозяйственном и социально-культурном строительстве;

б) предварительно рассматривает переданные ей на заключение проекты решений Совета и его исполнительного комитета по вопросам ведения комиссии и подготавливает соответствующие заключения;

в) участвует по вопросам ведения комиссии в предварительном рассмотрении планов развития районного хозяйства и социально-культурного строительства района, бюджета района и отчета его исполнения.

Статья 79. Постоянные комиссии районного Совета депутатов трудящихся, образованные по отраслям хозяйственного и социально-культурного строительства:

а) принимают участие в подготовке вопросов, связанных с развитием соответствующих отраслей хозяйственного и социально-культурного строительства, вносимых на рассмотрение Совета и его исполнительного комитета;

б) предварительно рассматривают соответствующие разделы планов развития районного хозяйства и социально-культурного строительства района, бюджета района и отчета о его исполнении, вносят по ним свои замечания и предложения;

в) ведут работу по выявлению дополнительных резервов и возможностей развития сельского хозяйства, местной промышленности, коммунального хозяйства и благоустройства,

улучшения социально-культурного и бытового обслуживания населения, подготавливают по этим вопросам предложения и вносят их на рассмотрение Совета и его исполнительного комитета;

г) проверяют в пределах своих полномочий работу отделов и управлений исполнительного комитета Совета, колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, расположенных на территории района, представляют предложения по результатам проверки на рассмотрение руководителей колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, а в необходимых случаях вносят предложения на рассмотрение Совета и его исполнительного комитета.

Статья 80. Постоянные комиссии районного Совета депутатов трудящихся по вопросам, отнесенным к их ведению, вправе заслушивать на своих заседаниях доклады и сообщения руководителей отделов и управлений исполнительного комитета Совета, колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций и давать им рекомендации.

Рекомендации постоянных комиссий подлежат обязательному рассмотрению руководителями отделов и управлений исполнительного комитета районного Совета, колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, расположенных на территории района. О результатах рассмотрения или о принятых мерах должно быть сообщено постоянной комиссией не позднее, чем в двухнедельный срок, либо в срок, установленный комиссией.

Постоянные комиссии имеют право запрашивать в необходимых случаях от руководителей отделов и управлений исполнительного комитета районного Совета, колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, расположенных на территории района, соответствующие материалы и документы.

Статья 81. Районный Совет депутатов трудящихся может образовывать временные комиссии. Задачи временных комиссий определяются районным Советом при их образовании.

4. ДЕПУТАТ РАЙОННОГО СОВЕТА ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ

Статья 82. Полномочия депутата районного Совета депутатов трудящихся начинаются со дня его избрания и заканчиваются в день выборов в районный Совет нового созыва.

Статья 83. Депутат районного Совета депутатов трудя-

шихся обязан участвовать в работе районного Совета, выполнять его поручения, поддерживать постоянную связь с избирателями, информировать их о решениях Совета и его исполнительного комитета, добиваться претворения в жизнь наказов и предложений избирателей, вести прием граждан и оказывать помощь в разрешении их предложений, заявлений и жалоб, разъяснять населению законы.

Статья 84. Депутат районного Совета депутатов трудящихся имеет право вносить на рассмотрение Совета, его исполнительного комитета и постоянных комиссий предложения по вопросам, возникающим в ходе его депутатской деятельности.

Статья 85. Депутат районного Совета депутатов трудящихся по поручению Совета, его исполнительного комитета или постоянных комиссий участвует в проверке работы колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, расположенных на территории района, и вносит свои предложения по результатам проверки.

Статья 86. Депутат или группа депутатов районного Совета депутатов трудящихся имеют право запроса на сессии к исполнительному комитету, руководителям его отделов и управлений, колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, расположенных на территории района, по любому вопросу, относящемуся к компетенции районного Совета.

Исполнительный комитет районного Совета, руководители его отделов и управлений, колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, к которым обращен запрос депутата, обязаны дать ответ на запрос на сессии Совета, а при необходимости более длительного времени на подготовку ответа — в срок, установленный районным Советом, с обязательным сообщением об этом на сессии. По ответу на запрос депутата районный Совет принимает решение.

Статья 87. Депутат районного Совета депутатов трудящихся может обращаться по вопросам, связанным с депутатской деятельностью, к руководителям отделов и управлений исполнительного комитета, колхозов, совхозов, предприятий, учреждений и других организаций, расположенных на территории района, которые обязаны не позднее чем в десятидневный срок дать ответ на обращение депутата, содействовать ему в выполнении депутатских обязанностей.

Статья 88. В соответствии с Конституцией Грузинской ССР, Конституциями Абхазской АССР и Аджарской АССР, депутат районного Совета депутатов трудящихся обязан от-

читываться перед избирателями в своей работе и в работе районного Совета.

Отчеты депутата районного Совета проводятся не реже двух раз в год. По требованию избирателей отчет депутата может быть проведен в любое время.

Статья 89. Депутат районного Совета депутатов трудящихся на время сессии, заседания исполнительного комитета и постоянной комиссии, в состав которых он избран, освобождается от выполнения своих производственных или служебных обязанностей с сохранением среднего заработка (заработной платы) по месту постоянной работы.

Статья 90. Депутат районного Совета депутатов трудящихся, осуществляя свои депутатские обязанности, пользуется правом бесплатного проезда на всех видах местного транспорта общего пользования в границах района.

Статья 91. Депутат районного Совета депутатов трудящихся не может быть по инициативе администрации уволен с работы на предприятиях, в учреждении, организации или исключен из колхоза, а также не может быть на территории района привлечен к уголовной ответственности либо арестован без согласия районного Совета, а в период между сессиями — без согласия его исполнительного комитета.

Статья 92. Депутату районного Совета депутатов трудящихся выдается удостоверение установленного образца.

Статья 93. Депутат районного Совета депутатов трудящихся, не оправдавший оказанного ему доверия, может быть в любое время отозван по решению большинства избирателей в установленном законом порядке.

Статья 94. Депутат районного Совета депутатов трудящихся в случае выбытия на постоянное жительство за пределы района или невозможности по иным причинам выполнять депутатские обязанности в своем избирательном округе обращается в районный Совет с заявлением о сложении своих депутатских полномочий. Районный Совет на очередной сессии рассматривает заявление депутата и принимает решение, которое доводит до сведения избирателей данного округа.

Статья 95. Полномочия депутата районного Совета депутатов трудящихся прекращаются досрочно в случае отзыва депутата избирателями, а также по решению Совета о сложении полномочий депутата.

Статья 96. В случае выбытия депутата из состава районного Совета депутатов трудящихся исполнительный комитет районного Совета, не позднее чем в двухмесячный срок после выбытия депутата, назначает в соответствующем избирательном округе выборы нового депутата.

5. УЧАСТИЕ НАСЕЛЕНИЯ В РАБОТЕ РАЙОННОГО СОВЕТА
ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ

Статья 97. Районный Совет депутатов трудящихся организует широкое участие граждан в решении вопросов местного и общегосударственного значения.

Статья 98. Районный Совет депутатов трудящихся обеспечивает информацию населения о своей деятельности, работе постоянных комиссий, исполнительного комитета, его отделов и управлений путем регулярных выступлений перед трудящимися депутатов Советов, работников исполнительного комитета, его отделов и управлений, а также через печать, радио и телевидение.

Районный Совет выносит наиболее важные вопросы государственного, хозяйственного и социально-культурного строительства в районе на обсуждение собраний трудящихся по колхозам, совхозам, предприятиям, учреждениям и другим организациям, а также по месту жительства граждан.

Статья 99. Районный Совет депутатов трудящихся направляет деятельность районных добровольных обществ и руководит работой органов общественной самодеятельности населения.

Председатель Президиума Верховного Совета
Грузинской ССР Г. ДЗОЦЕНИДЗЕ.

Секретарь Президиума Верховного Совета
Грузинской ССР З. КВАЧАДЗЕ.

Тбилиси, 9 декабря 1971 г.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

თავი პირველი.

მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს შექმნისა და
საქმიანობის ძირითადი პრინციპები . . . . . 3—6

თავი მეორე.

მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს უფლება-
მოვალეობანი . . . . . 7—29

თავი მესამე.

- მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს მუშაობის
ორგანიზაცია
1. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს სესია . . . . . 30—34
  2. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს აღმას-
რულებელი კომიტეტი . . . . . 34—41
  3. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს მუდმივი
კომისიები . . . . . 41—46
  4. მშრომელთა დეპუტატების რაიონული საბჭოს დეპუტატი . . . . . 46—48
  5. მოსახლეობის მონაწილეობა მშრომელთა დეპუტატების
რაიონული საბჭოს მუშაობაში 49

ОГЛАВЛЕНИЕ

ГЛАВА ПЕРВАЯ

	Стр.
Основные принципы образования и деятельности районного Совета депутатов трудящихся	51—54

ГЛАВА ВТОРАЯ

Права и обязанности районного Совета депутатов трудящихся	54—72
---	-------

ГЛАВА ТРЕТЬЯ

Организация работы районного Совета депутатов трудящихся	
1. Сессия районного Совета депутатов трудящихся	72—76
2. Исполнительный комитет районного Совета депутатов трудящихся	76—81
3. Постоянные комиссии районного Совета депутатов трудящихся	82—85
4. Депутат районного Совета депутатов трудящихся	85—87
5. Участие населения в работе районного Совета депутатов трудящихся	88

გადაეცა წარმოებას 1/II-72 წ.
ხელმოწერილია დასაბეჭდად 15/III 1972 წ.
ქალაქის ზომა 60×84¹/₁₆
ნაბეჭდ თაბახთა რაოდენობა 6.
სააღრიცხვო-სავაგომცემლო თაბახთა რაოდენობა 5,41
შეკვ. № 381 ტირაჟი 5100
ფასი 12 კაპ.